

editie on-line www.cartesiarte.ro

Daniel Dăgan
CIUMA BOILOR

Capitolul unu

Ciuma boilor a intrat în sat pe Drumul Dopceanului, cu trei săptămâni înainte de Sfântul Ilie, pe când soarele uscaser izvoarele, secătuiser iazurile, iar târâtoarele – salamandrele, șerpilor, râmele – ieșeau de sub pietre și de sub mărăcini, gonite de uscăciunea de dedesubt, căutând sălaş mai umed, umblând smintite de secetă până mureau, uscându-se în drumurile lor fără salvare. Pe potecile prăfuite rămăneau pieile scorjite, strivite sub copitele vitelor care și ele se uscau și se descuamau fărâmbându-se. Primele semne ar fi trebuit să-i sperie pe logofani, să-i facă mai precauți, însă o încredere mioapă în destinul lor pus la adăpost de pronia grijulie îi făcea să ignore avertismentele naturale și chiar să se amuze de semnalele al căror sens nu se străduiau nicicum să-l deslușească.

A fost mai întâi un curcubeu ciudat care-și proptise coarnele pe Dealul cu Plopi și pe Măgura Neagră, când se știe de când lumea că un curcubeu adevărat se reazemă cu un corn pe Colțul Ciutei și cu altul pe Vârful Galben, și asta n-ar fi fost mare minune, dar curcubeul s-a produs fără pic de ploaie și chiar fără nor, adică un curcubeu din senin, dacă a mai văzut așa ceva un om de la facerea lumii și până acum. Logofanii s-au minunat, au zis uite, mă, ce chestie, să juri că e curcubeu! și chiar era curcubeu, numai că ei nu aveau ochi să vadă și nici minte să judece. Dumnezeu ne zâmbește, a zis Costică Alexe, frecându-se la ochi să vadă mai bine. După cum e pus curcubeul, ne zâmbește însuși dracu', a ținut să completeze Lukas.

La vremea când ar fi trebuit pusă-n pământ sămânța cucuruzului, s-a stârnit un vânt cu fluturi mărunței care-ți intrau în ochi, în urechi, în gură și aveau un gust clocit, numai bun să-ți provoace scârbă. Câteva zile mai târziu a fost surprins dincolo de pălanul morarului bătrânul satului, Moș Chivu-Flit, adică pe el în chema Mișu Chivu, dar fusese poreclit Flit pentru că avea o pompă cu zemuri otrăvitoare, numai bune de stârpit muștele de prin bucătării și moliile de prin culcușurile lănoase. La peste o sută douăzeci de ani, cât pretinde el că ar avea, moșul a fost găsit dincolo de pârleazul iazului cu pantalonii în vine, călărind o vădană focoasă, Fira Surului, pe care flăcării încă nu izbutiseră s-o mulțumească. Moșul se gândise să-ncerce și el. Logofanii l-au luat cu huo, adică tocmai tu să faci asta, boșorogu' dracului! dar s-au găsit și unii care au zis lasă-l, mă, că poate așa o fi scris, să spele un moșneag rușinea satului.

N-a trecut mult timp și, la sorocul când ciobanii trebuiau să trimită primele putini cu brânză de la oile duse-n pășune montană, în sat au ajuns vreo șazeci de piei de oaie, toate zdrențuite, cu vorbă de la stână că lupii și-ar fi făcut de cap și adio brânză. S-au mai întâmplat la vremea aceea și niște tehnominuni, așa le botezase Savu Alexe, al de vede peste tot numai ozeneuri. La casele cu număr par au început într-o seară să clipească becurile, adică se stingeau și se aprindeau de parcă cineva s-ar fi jucat la întrerupător. Nu se juca nimeni și era de mirare că numai la casele ale căror numere erau cu soț. În seara următoare au clipit becurile de la numerele fără

soț și tot așa vreo săptămână, când unele, când altele, fără ca specialiștii de la Electrica, veniți cu aparatură de măsură și control să poată detecta vreo anomalie. Fenomenul a dispărut așa cum apăruse, fără nici o explicație, și tot așa a apărut altul. Pe ecranul televizorului de la Misici din casă (că nu era televizorul lui, ci al concubinei sale, telefonista), în timpul unui meci de fotbal, a apărut chipul lui Moș Chivu-Flit făcând șugubăț cu ochiul și zicând: *cu-cu!* Nimeni n-a vrut să creadă, nici chiar cei care văzuseră cu ochii lor, aveau impresia că li s-a părut, că a fost o halucinație. Dar în seara următoare fenomenul s-a repetat chiar la televizorul cu antenă parabolică al lui Werestoy, pe când clienții de sub umbrar priveau pătrunși de interes un concurs de frumusețe de la Miami. S-a ivit tot așa chipul zbanghiu al moșului care a făcut cu ochiul și a zis: *cu-cu!* Toți cei de față și-au lăsat paharele și sticlele de izbeliște și s-au năpustit acasă la Moș Chivu-Flit să dea ochi cu el, cel adevărat, și să vadă cu ochii lor ce și cum. Moșneagul era la privată și se văita că e constipat de două săptămâni și-l dor hemoroizii. Nimeni nu mai înțelegea nimic.

Toate astea, venite ca o avalanșă de minuni necurate, ar fi trebuit să-i zgâlțâie pe locuitori, măcar atât cât să le trezească grijile adormite, să-i sperie și să-și afle rostul de a se feri, cât mai era încă timp, din calea altor nenorociri ce începuseră să-i caute. Și nu s-au speriat ei nici când a năvălit în bătătura Werestoyului un guzgan cu botul umflat, cu o gușă mare cât varza, ce se umfla și se dezumfla după cum gâfâia rozătorul. Oamenii se adunaseră la cazanul de fier horinca și comentau învrăjbiți pe tema numărului de fumuri la care se produc mărgeluțele pe marginea interioară a paharului. Turcu o ținea morțiș că, cu cât este mai tare licoarea, cu atât sunt mărgeluțele mai multe și mai stăruitoare. Turcul nu era turc, era și el de-o nație cu ceilalți, însă neamul lui fusese poreclit așa, porecla s-a transformat în nume și acum atârna de gâtul lui ca o podoabă ceachiră. Când spunea și el ceva, consătenii nu-i dădeau crezare, nu-i dădeau dreptate nici când o merita și nu-l credeau nici când bietul om grăia adevărul. Acum însă chiar că nu prea era adevărat ce zicea el, pentru că vechii producători de horincă – pasămite mai știutori – susțineau că numai la cincizeci de fumuri se fac mărgeluțe, cincizeci, nici mai mult, nici mai puțin, și tocmai atunci a năvălit printre picioarele lor guzganul. Venea dinspre grajdurile în care bivoliile încă mai primeau la ieslea uscată câte un sfert de vadră de tărâțe, uite-l, mă! Mica jivină s-a izbit de piciorul Turcului, apoi a sărit peste surcelele de la gura sobei, a trecut printre picioarele Savului, a dat să intre sub o laviță părăsită și s-a întors. Parcă uitase ceva, parcă nu mai știa unde a plecat. Gușa i se umfla și i se dezumfla, semn că vietatea respira grăbit. Werestoy a pus mâna pe-o rangă, cu care făcuse pârghie să ridice cazanul, a prins fierul și a vrut să lovească jivina, dar a înțepenit așa, cu fierul ridicat. Guzganul s-a uitat în ochii lui și a început să amușineze, mișcându-și mustățile. S-a așezat cu burta pe pământ și a stat încremenit, odihnindu-se. Zât! a făcut Savu, să-l sperie, și a izbit cu bocancul într-o butie goală, dar guzganul nu s-a speriat. A zvâcnit un pic pe loc și nu s-a mai clintit. Cineva a luat un băț și a încercat să-l întărate. Dă-i ceva să bea, i-o fi sete, a mârâit Lukas. Cel cu bățul a început să-l gâdile, apoi l-a întors cu burta în sus. Guzganul mișca din picioarele subțiri, ca un gândac răsturnat, și logofanii se amuzau zgândărindu-l. L-au răsucit iarăși, ca să poată umbla. El a făcut câțiva pași mărunți și istoviți. Un glumeț i-a turnat horincă pe bot. Vietatea a strănutat. Nu-i place, mă, nu-i place, vrea mărgeluțe. Turcu a zis să-l lase în pace, să vedem unde-ar vrea el să se ducă. Nu vrea nicăieri, a zis Lukas, e nehotărât. Dă-i la cap și gata! a decis Savu, simțind că hârjoneala se prelungește prea mult. Oamenii l-au mai privit un timp în tăcere, așteptând de la prizonierul lor un semn, și semnul nu venea. Țsta vrea să moară, mă, vrea să moară și nu știe cum.

Trei zile mai târziu a năvălit pe ulița satului un taur imens. Nu știa nimeni al cui este pentru că nimeni nu avea un taur atât de mare. Peste spinările logofanilor a trecut un vânt rece. Întâlnirea cu taurul a rămas de pomină și multă vreme cei șapte bărbați care l-au văzut n-au îndrăznit să povestească nimănui întâmplarea, necum să descrie înfricoșătoarea vietate. A trebuit să se întâmple apoi alte și alte lucruri de spaimă și fapte dincolo de fire, a trebuit să vină și să treacă peste sat, cu întregul ei convoi de nenorociri, ciurma boilor (și a vacilor, deopotrivă!) până când cei șapte, unul câte unul, au prins grai și au început să povestească, fiecare altfel, cele văzute. Cei șapte erau, în ordinea intrării în scenă, următorii:

Misici, agent veterinar, priceput la cai, vaci, oi, boi, dar și la oameni, cel mai informat logofan, aducătorul de vești. Căsătorit nelegitim cu telefonista și prezent întotdeauna acolo unde se întâmplă ceva.

Werestoy – băcan și cârciumar, atent la cum funcționează pe plan local legea cererii și a ofertei, investitor precaut, proprietar al unei antene parabolice TV cu care momește pe concetățeni sub umbrarul grădinii sale de vară să vadă „posturi străine” cu emisiuni deșucheate și să guste ispititoare licori alcoolice. Când cârciumarul se uită după fășnețele filiforme cu buricul gol, consoarta – grasă și cu mustăcioară neagră peste buza de sus – închide cu discreție ochii.

Peter Lukas, fost președinte de colhoz, fost șef de depozit la Forestiera, apoi iar președinte de colhoz, agricultor, proprietar a cincizeci de ovine, zece porcine, șase cabaline și soț nărvit al Rosei, nevasta-trompetă, dotată cu glas de patru mii de decibeli, auzibil de la un capăt la altul al satului. Lukas e „liber cugetător”, nu merge la biserică, fumează țigări cu filtru și bea pe datorie. El zice că pe vremea comuniștilor era mai bine, că se dădea televizor color și butelie numai la ăia de meritau, nu la toată prostimea.

Laie Turcu, stupar, spițer de ocazie și fost viitor meteorolog – adică a făcut un curs de șase săptămâni și urma să fie angajat operator la stația meteorologică, dar stația nu s-a mai înființat și el s-a întors la stupii săi, la cei care-i mai rămăseseră, pentru că vânduse mai mult de jumătate în așteptarea jobului meteorologic. E însoțit cu Maria-Magdalena, o femeie tăcută, care umblă cu capu-n pământ de rușinoasă ce e, dar este pofticioasă. Anul trecut a prins-o bărbată-su în grajd, giugiulindu-se cu cine? Tot cu Moș Chivu-Fliit, ăla de se giugiulește din când în când și cu tânăra vădană Fira Surului. Turcu n-a bătut-o, i-a zis doar mai dă-te și la bărbații în putere, că dacă te puneai sub unul mai tânăr ca mine nu-mi părea rău, dar sub boșorogul ăla flecar, mă umilești. Sudalmele n-au potolit-o, pentru că numai cu o săptămână înainte de apariția taurului turbat, bărbată-su a prins-o iarăși cu același moșneag, în același grajd, molfăindu-se în aceeași iesle cu fân, lângă bivoliile care priveau îngăduitori. De data asta, încornoratul n-a mai zis decât iapa dracului, fă ce vrei! Are cu ea doi copii și mai are în sat alți doi, cu alta, la care-i dă pensie alimentară. Despre ce face nevasta lui nu este din cale afară de curios, dar altfel e o fire iscoditoare și mereu are ceva de zis. Mai ales când e vorba de corupția funcționarilor publici. Lae Turcu este interesat de politica mondială și speriat de perspectiva globalizării. Poartă blugi și e abonat la revista *Plai cu boi*.

Savu Alexe a urmat liceul seral, dar s-a mpotmolit la bacalaureat. Pasionat de OZN și literatură *science fiction*, scrie fel de fel de articole la ziare și reviste. Nu-l publică nimeni. Crede că este persecutat pentru că nu are pile și redactorii sunt corupți. La un concurs radiofonic de ufologie a primit ca premiu un ceas deșteptător. A scris o nuvelă SF intitulată *Amorul quasariilor*. Părintele Răureanu, singurul care i-a citit-o, i-a spus: măi, Alexe, tu ai fantezie cu carul, mă, dar n-ai minte deloc.

Mitu Roth, morar fără moară, venit de prin părțile dunărene cu mici afaceri comerciale, vânzând ici, cumpărând dincolo, s-a însoțit cu o săsoaică de la care a

luat numele și religia, sperând să ia cândva și moara, dar n-a mai apucat, că i-au luat-o comuniștii înainte și el a trebuit să slujească drept motorist până la epuizarea tehnică a utilajelor. Are un fiu vitreg în Australia. Primește cărți poștale ilustrate, iar la Crăciun câte o sută de dolari. Mai are trei fiice descurcărețe care nu-i dau bătaie de cap. Una dintre ele a absolvit facultatea de științe economice și a lucrat doi ani la oraș. Acum stă mai mult pe la șosea. Face semn cu mâna șoferilor de TIR, le zâmbește și se plimbă cu ei. Mitu Roth este aproape nelipsit sub umbrarul de la cârciuma lui Werestoy. Bea acolo rachiu de caise și fumează țigări fără filtru, aprinse întotdeauna de la bricheta altuia.

Miron Duțu, celibatar convins, este înalt, brunet și joacă popice. Anul trecut a câștigat la Pronosport zece mii de lei, cu care a mai cumpărat un bilet. Cu acela n-a mai câștigat nimic. Om vesel și repede săritor la treburile care nu-l privesc, mereu doritor să dea sfaturi de care nimeni nu are nevoie și generos când e vorba de avutul altuia. Este oricând gata să vorbească orice cu oricine, fapt pentru care i se mai spune și Trăncănici. S-a înscris la Martorii lui Iehova, dar numai patru săptămâni, că l-a certat părintele Răureanu. I-a zis că este sectar. El n-a știut în ce sens pretinde părintele că el este sectar și s-a rușinat. După care s-a întors la biserica strămoșească. Buda lui este căptușită cu femei goale de prin reviste. Lumea zice că a fost ciripitor, adică informator la securitate, însă el se jură că nu.

Acești șapte logofani au fost surprinși de eveniment în centrul satului, la locul unde se termină Ulița Gării și începe Drumul Dopceanului, colț cu Suișul Brazilor și Ulița Morilor. Adică la un loc de răscruce, care adună în cele patru colțuri cele patru instituții fundamentale, fără de care satul n-ar mai fi ceea ce este: primăria, biserica, școala și cârciuma. Iată primele lor relatări. Zic primele, pentru că, pe măsură ce timpul trece, fiecare își mai amintește câte un detaliu sau uită altul, așa încât în anul următor, portretul taurului nu va mai fi același.

Misici: Eram călare pe motoretă, mă oprisem la ușa crâșmei să-l anunț pe Werestoy că au telefonat ăia de la depozit să restituie ambalajele, altfel nu mai primește marfă decât la schimb. L-am strigat, și el a ieșit în prag. Tocmai atunci am auzit în spatele meu ropot de copite și am crezut că vine garda financiară. Dar nu era garda. Este un cal, mi-am zis eu, crezând că se apropie cineva călare. Zgomotul a crescut. Este un armăsar, mi-am zis. Dar zgomotul a crescut și mai mult și mi-am dat seama că sunt mai mulți cai, sau că e altceva și am dat să mă întorc. Atât am avut timp, să trântesc motoreta în drum și să mă arunc pe ușa cârciumii înăuntru, la adăpost.

Werestoy: I-am văzut coarnele și m-am speriat. Treceau de streășina bisericii. Și între coarne se învârtea, ca sfârleaza, un glob. Nu era o stea, era un glob violet, un fel de balon cu fumuri albastrii în care se vedeau ulițele satului până dincolo de postul de jandarmi și chiar chipiul plutonierului pe când juca table cu stagiarul. Dihania se năpustea spre noi ca o vijelie. Când a pus o frână, a stârnit nori de praf, și în aer s-a răspândit miros de ferodouri arse. Am vrut să trag oblonul, dar nu mai era timp. Prin ceața turbure l-am zărit cum se cabrează, pune botu-n pământ, stă o clipă așa, scoate un fum negru pe nări și înfige cornul în motoreta lui Misici pe care o saltă cum ar sălta o jucărie. A dat cu ea de pământ. Roțile s-au făcut opt. Adică optzeci și opt, că erau două. Tocmai atunci a pleznit și balonul dintre coarnele lui. S-a spart ca o bășică de vițel, ca un balon de săpun. A improșcat cu stropi zidurile caselor și ferestrele.

Peter Lukas: Avea șase picioare. Le-am numărat: Șase. Copitele erau de-o jumătate de metru. Groase și negre. Ziceai că sunt cizme îmbumbate și parcă aveau dăre verticale, de puteai crede că sunt șireturi. Scurmau țărâna drumului și scoteau scânteii. Greabănul era mai gros decât burta și tremura. Sub burtă avea niște fudulii,

domnule, cum să zic, să mă ierte doamnele aici de față, niște coaie, adică niște testicule vreau să zic, mai ceva decât pepenii. Și ce sabie roșie se ivea dintre ele, ce sabie, domnule, nu vă mai spun! Fenomen mondial. Păcat că n-am avut aparatul să-l pozez.

Laie Turcu: Nici vorbă de copite. N-avea deloc. Erau căzute. Și coarnele se fărâmau de parcă erau din cenușă. Cioturile picioarelor sângerău. Și erau patru, nu șase. Curgea din ele o zeamă galbenă, un puroi amestecat cu sânge. Muștele și tăunii îi scobeau carnea și el suferea. Mișca din picioarele ciunte să se apere și n-avea cum. Ochii îi erau roșii, bulbucăți și lăcrimau. A strănutat o dată și parcă a împrôșcat cu gloanțe. Erau dinții care i-au zburat din gură și au spart geamurile la case și au făcut găuri în tencuiala zidurilor, se poate vedea. Îi curgeau balele continuu, ca dintr-un jgheab, și plângea. Plângea ca un copil.

Savu Alexe: Unii zic că s-a arătat de pe Drumul Dopceanului, dar nu-i așa. L-am văzut cu ochii mei venind pe Ulița Morilor. A ieșit din apă, din iaz, altfel cum? Nu avea nici fir de păr, nici pene. Am crezut că e spân, dar nu era. Avea solzi. Doar solzi. Tot trupul lui era acoperit cu plăcuțe metalice. Așa am văzut eu la televizor o ființă galactică. De motoretă nu știu nimic. Nu era acolo. Poate că nici n-a fost. Știu că taurul s-a ridicat în două picioare și a scos un sunet groaznic. N-am deslușit cuvintele. Parcă ar fi zis *vă oooooor*. Sau poate a zis doar *ooooor*. Curgea apa de pe el, șiroaie. S-a scuturat. Coarnele erau turtite pe ceafă, abia se vedeau. Nici vorbă de glob sau de balon. Nimic. Doar la gură făcea bășici mari când respira. Bășicile nu se spărgeau. Se ridicau în văzduh, așa cum se ridică prin apă niște bule de aer. Bolboroseau. Ai fi zis că, pentru el, aerul nostru e un lichid și că în plămânii lui e altceva, o altă consistență. Nu, ochii nu i-am văzut. Mi-a fost teamă să mă uit în ochii lui, să nu mă hipnotizeze. Dar cred că avea ochii albaștri, ca-n Solaris II.

Mitu Roth: Tocmai ieșisem de la cârciumă și mă îndreptam spre moară să văd când repară ăștia motorul, că nu mai aveam făină de mălai și nici huruială pentru porci. Am zărit mai întâi un nor de praf. Ca atunci când vine prefectul să ne spună cu cine să votăm. Da' era și zgomot. Zgomot mare. Nu doar din copite. Era ceva ca niște șenile, adică zuruiau. Sunet de fierăraie, domnule, parcă se deplasa un tanc. Când a apărut, m-am tras deoparte, să nu mă strivească. Avea o viteză de cel puțin 150 la oră și când a frânat s-a făcut gaură în cocoșa drumului. I-am văzut nările. Scoteau aburi negri ca niște eșapamente de camion, când accelerează și iese motorina nearsă. Ochii erau patru, doi câte doi, roșii și scânteiau. Ziceai că este arc voltaic de sudură electrică. Am făcut congestie oculară. Trei zile m-au durut ochii și vedeam violet.

Miron Duțu: Eu am alergat la Sică Vânătoru', să vină cu pușca. Are o pușcă Geco înregistrată cu acte legale și încă una Cugir, mai nouă, pe care o ține pregătită pentru mistreți și carnivore mari. Sică era-n șură, tundeia oile. Purta un cojoc flendurit pe la umeri, dar cred că-i ținea de cald, pentru că era încă răcoare în șură și el m-antrebăta ce vreau, dar nu s-a oprit din tunsul acelei oi pe care o ținea zdravăn între picioare. I-am spus eu cum a venit monstrul acela apocaliptic, un adevărat pericol public, pot pentru ca să spun, cum s-a repezit la bietul Misici, că l-a luat în coarne și l-a aruncat drept în cârciuma lui Werestoy, apoi a început să-i mănânce motoreta de parcă era făcută din coceni de porumb. Trosneau țevile de cadru între măselele lui ca oasele de găină între fălcile câinelui nostru Azor. În primul moment, Sică Vânătoru' a încremenit cu foarfeca-n mână, oaia s-a smucit dintre brațele lui și a zbughit-o, lăsând peste picioarele bietului Sică un șuvoi de căcăreze fierbinți. Apoi Sică și-a dat seama de primejdia care plana asupra satului nostru și a răspuns pozitiv apelului meu. Dar până să ia pușca din cutie, să-i bage glonț pe țevă, taurul dispăruse. Cum a dispărut și în ce direcție, cu ce intenție, habar n-am. Să spună

Turcu, el încă se mai afla acolo cu nădragii uzi. Eu am intrat repede în cârciumă să nu mă reclame careva și am cerut palincă.

Capitolul doi

În sâmbăta următoare, la malul iazului, a fost găsit hoitul taurului, jumătate în apă, jumătate pe mal, sfâșiat de câini, împutinat de găngăniile care roiau pe el, înnegrindu-l. Era un taur de dimensiuni normale, fără copite, cu ochii scoși, cu mațele întinse de-a lungul apei. Petele mari și roșii de pe trup, umflăturile purulente de sub încheieturile picioarelor nu au impresionat pe nimeni, până când Misici a înțepenit stând pe vine și privindu-le de ziceai că nu se mai satură de admirație. Ce-ai, mă, ce-ai găsit? Dar Misici a încercat să zică ceva și silabele i s-au morfolit în gâtlej. Privea ca pierdut în ochiul înțepenit al bovinei de unde se uita la el o ființă umană în carne și oase, cu haine albe și lavalieră, cu un țigaret lung din care trăgea fără să scoată fum. Crezu că omul este în spatele său și doar se oglindește în ochiul bouului. Se întoarse să-l vadă dar nu era nimeni. Privi din nou în globul ocular al animalului, un ou de sticlă și strania arătare era acolo și-l privea pe el, pe Nusici ca și când ar vrea să spună ceva și chiar făcu un semn cu mâna, un fel de helo, sunt aici! Nusici încerca să-și aducă aminte unde l-a mai văzut și nu putea să-și adune gândurile, parcă priveliștea care lucea în sticla ochiului de vită l-ar ameți sau l-ar hipnotiza. Căuta să se concentreze, să nu-și lase gândurile să lunece. Filizonul se dădu odată peste cap și se transformă într-o muscă neagră. Îi văzu aripile negre care vibrau nervoase, ochiul compus ca un fagure cu mii de lentile și acolo, în ochiul bouului om-muscă își zări propriul chip speriat. Insecta începu să-și miște numeroasele-i picioare chircite în jurul pântecului albicios. Misici căuta să memoreze totul cât mai exact că avea să scrie raportul, un raport fantastic, incredibil din care nimeni nu va avea nimic de priceput. Din trompele boante, insecta cavernicolă secreta un lichid colorat care părea că pune semnele unei scrieri. Misici încerca să descifreze pecetea unui vechi blestem încifrat în buchile formate din lichidul scârbos secretat de creatura nevertebrată. Înțelese doar că erau litere slavone ca în vechile cărți din podul bisericii și un fior subțire îl străbătu pe șira spinării.

- Ciuma! Strigă el și sări în sus, privind la ceilalți cu ochii speriați. A luat-o la fugă spre sat cât îl țineau picioarele strigând: ciuma, ciuma boilor! Vine peste noi ciuma!

Pe cât era Misici de speriat, pe atât erau ceilalți de relaxați.

- Țsta e un prost, nu vedeți? Ciuma! Care ciună?

- S-a speriat de hoitul unui bou. De parcă ciună ar veni așa...

- Adică cum? Cum ar trebui să vină o molimă pentru ca să fie ciună? Și de la ce? întreba nedumerit Savu Alexe, ufologul local. Că doar pe lumea asta fenomenele toate au o cauză. Dacă e să fie ciună, să fie, că a mai fost. Dar de la ce?

- Adică cum de la ce?

- Adică din ce cauză. Că doar trebuie să existe ceva ca să se întâmple ceva, ca să apară o chestie care nu fusese. Păi nu?

– De la viruși, încearcă să explice Mitu Roth. Vine morbul ciumei, adică virusu', vine tiptil-tiptil, că nici nu-l vezi, așa e de mic, mușcă boul de fund și gata ciurma.

– Da' virusul ăla trebuie să vină și el de undeva. De unde? Că ciurma n-a mai existat de o jumătate de veac. Poate chiar mai mult.

– N-a fost ciurma, da' a fost virusu'. A stat ascuns, adormit, amorțit și a așteptat cu răbdare. Acu' se scoală, se-ntinde, își dezmoște oasele, simte că i s-a făcut foame și pleacă la vânat. Pune ochii pe-o dobitoacă și harști! rupe din ea. Și cum dă de bine, se-nmulțește virusul și gata ciurma!

– Vorbiți prostii, decide Miron Duțu. Ciurma e o femeie. Am văzut eu pe o icoană veche. Sfântul Haralambie izbăvitorul și, la picioarele lui, ședea prăbușită, adică învinsă, o femeie cu o coasă. Pe burta ei scria clar: ciurma.

Ufologul rezistă și insistă:

– Ce femeie, domnule, ce femeie? Cum o femeie? Pe icoana aia era o metaforă.

– Ba era o femeie, am văzut cu ochii mei. Vine o femeie cu coasa.

Mitu Roth nu renunță la originea microbiologică a molimei:

– Este așa: există un cazan mare, asta e omenirea. Și în cazanul ăsta colcăie o ciorbă cu miliarde și miliarde de viruși, de bacterii, de gânganii microscopice. Unele sunt active, altele nu. Și ălea de nu sunt active pot să zacă în ciorba aia o mie de ani. Apoi se întâmplă ceva, nu știu ce, și buuum! o chestie și, deodată, virusul care era adormit se trezește.

– Chiar așa, fără nici un motiv?

– O fi având el un motiv, da' nu ni-l spune nouă.

– Femeia, femeia este motivul, sare din nou Miron Duțu. Ea stârnește virușii, îi agită, îi întărește. Și virușii atât așteaptă. De cum se trezesc, se aruncă pe noi.

– Adică pe boi.

– Adică pe tine, ha-ha-ha!

Aveau logofanii și încă mai au o dispoziție sănătoasă, folositoare – cred ei – speciei lor, de a ignora primejdia; de a face să devieze în comic orice discuție serioasă despre fapte sau pericole autentice. Chiar și suferințele cele mai dure se exorcizau cu bancuri răsuflete, cu snoave și istorioare hazlii. Ha-ha-ha era refrenul cu rol de concluzie la toate discuțiile și controversele mai mult sau mai puțin filosofice. Apare o primejdie? Primul gând al logofanului este s-o ignore. Dar ca să poți ignora ceva, îți trebuie ignoranța și în ținutul logofanilor, produsul acesta se pare că există și proliferază în proporție mai mult decât satisfăcătoare.

– Eu tot nu mă dumiresc cum e posibil așa, una două, hop ciurma boilor. Cine-a mai auzit?

Într-adevăr, nu se mai auzise de ciurma boilor decât în povestirile celor bătrâni, și aceia uitaseră să spună cum vine și cum se prezintă pentru a fi recunoscută și tratată după cuviință teribilă maladie. În confuzia care se crease, oamenii au găsit cu cale să mai cugete înainte de a lua o hotărâre.

– Hotărâre? Ce hotărâre să iei? Sper să nu fie ciurma. Dacă nu e, e bine. Dar dacă e, n-ai ce să mai hotărăști. E ciurma și gata. Nu te-ntreabă nimeni. Asta nu se pune la vot.

Și totuși, logofanii se îndreptau spre umbrarul lui Werestoy. Picioarele îi duceau spre cârciumă fără să-i mai întrebe. Nimeni nu zisese hai la Werestoy și, totuși, fără să-și dea seama, cu toți mergeau exact acolo. Unii făceau pe grozavii, erau curajoși, nici vorbă să se teamă de ceva. Alții începuseră să fie bănuitori.

– Dacă e ciurma, ne-am ars. Sper să nu fie, zicea Culiță Nan, dar dacă este, va fi vai de noi. Asta nimic nu iartă. Nimic.

– Așa o fi fost odată. Când era bunica fată. Acum, cu atâtea antibiotice, nu mai poate fi dracul chiar așa de negru, încerca să dea obștii curaj Miron Duțu.

Dar parcă în sufletul fiecăruia începuse să bată un vânt siberian.

Capitolul trei

Chiar în seara aceea au fost alese cele șapte Marii. Toate femeile măritate. Nici o vădană, nici o fecioară. S-au adunat la casa Turcului. Fiecare aducea sub braț câte un snop de cânepă. Războiul de țesut l-au dat jos din pod și l-au montat în camera de la drum, casa mare, cum se zice în sat. Au dus snopii de cânepă în cameră, tot acolo au băgat și melița și vârtelnița. Maria-Magdalena a Turcului, cea tăcută și cu capu-n pământ a adus două ulcioare cu apă, iar când soarele a atins muchia dealului dând să apună, Maria lu' Pinteia a tras zăvorul. S-au închis toate cele șapte Marii. Bărbații lor, dar și alții, mulți ca la nuntă, au rămas pe prispă, prin bătătură, pe la poartă. Nimănui nu-i ardea să se depărteze. Acu-i acu! a zis Mitu Roth. Gândurile lor erau la ce se petrecea înăuntru, la ce fac femeile acolo, în secretul și mușenia lor. Imediat s-a auzit tocăitul mărunț al meliței și bărbații parcă vedeau snopii de cânepă topită cum se frâng sub cuțitul de frasin, cum cad resturile lemnoase ca să rămână fuiorul fibrei textile curat și o femeie ia în tăcere fuiorul și-l trece prin pieptene, alta îl pune-n furcă și toarce-n tăcere fir subțire și mângâiat între degete, alta îl răsucește de pe fus pe țeavă și țeava trece la urzitor. Altă țeavă se duce la suveică și spre miezul nopții războiul de țesut va începe să miște spata, ițele vor sălta zvelte și vor începe să bată țesătura, să se ivească pânza diafană din care femeile – într-o tăcere desăvârșită, așa cum cere rânduiala străbună pentru a nu tulbura vraja – vor croi cămașa, o vor decora cu râuri și musculițe, o vor coase, și la răsăritul soarelui vor mișca zăvorul ușii. Cele șapte Marii vor ieși afară cu cămașa în băț și vor anunța victorioase: gata! Va fi prima vorbă rostită după ce în tot cursul nopții – teribilă pedeapsă! – ele nu avuseseră voie să spună nici măcar un singur cuvânt, nici o singură silabă, nici un singur sunet. Pe două lemne puse în cruce vor purta cămașa ciumei în alai mare până la marginea satului, la drumul pe unde pleacă și pe unde vine ciurda de la păscut. Cămașa ciumei va fi aninată în par s-o vadă molima de departe, să se sperie sau poate să se îmbuneze, și doamna ciumă nu va intra în sat, va reveni la miezul nopții, fără s-o vadă nimeni, va-mbrăca bucuroasă cămașa care i-a fost sortită și va pleca spre alte îndepărtate meleaguri, iar ei, cu toții, bărbați și femei, vor răsufli ușurați.

- Basmel! rostește neîncrezător Mitu Roth.
- Superstiții, completează sever Peter Lukas.
- Știi tu un leac mai bun? interoghează Lae Turcu.
- La 1205 a fost molimă și cămașa n-a avut nici un efect. Nici în 1653, nici în 1752, și nici la 1874, avertizează Savu Alexe, devoratorul de literatură științifico-fantastică.

- Ai fost pe vremea aia tu aici să vezi și să știi? îl chestionează suspicios Lae Turcu.

– Am fost la părintele Schneider și am citit în *Cronica satului*, care se păstrează în biserică. Scrie tot. În 1845 au murit absolut toate vitele, nu s-au salvat decât găinile, pisicile și iepurii de casă. Cămașa ciumei a rămas aninată în par la marginea satului până s-a înnegrit de uitare și a putrezit, că nimeni nu s-a apropiat de ea. Nici ciuma.

– Eu socotesc, spune înțelept Miron Duțu, cel întotdeauna dornic a-i sfătui pe alții ce și cum să facă, eu socotesc că dacă așa este tradiția, trebuie încercat. Încercarea asta nu poate face rău nimănui. Bătrânii știau ei ceva, dacă au lăsat obiceiul acesta de mii și mii de ani.

– Dar nu e normal.

– Păi nu e normal, e paranormal. Tot ce nu e normal e paranormal, dar e. Procedeu acesta există de când știm noi că există ciuma. Cândva el a avut efect, că altfel n-ar mai fi datina facerii cămășii. Iar dacă a avut cândva efect, va mai avea. Lucrurile bune, ca și cele rele, se repetă. Istoria se repetă ciclic, zic gazetele, păi nu?

– Poate că Moș Chivu-Flit știe mai bine, hai să-l întrebăm, propuse Lae Turcu.

Moșul se trăsese lângă o căpiță de paie și dormea sforăind încet. Careva l-a mișcat să-l trezească și el s-a întors pe partea cealaltă.

– Moșule, moșule, scoală că a venit ciuma boilor și întrebă de dumneata!

– Scoală, hodorogule, că te caută ciuma!

– Ai, ai ? Întrebă mahmur de somn moșneagul. Ce zici?

– Trezește-te! Hai, scoală, că ai dormit destul.

– Ho, că nu dau turcii!

– Hai și spune, de când ești dumneata pe lume, de-o sută-două de ani, că nimeni nu mai știe câți ani ai, nici dumneata...

– Ba eu știu, o sută douăzeci de ani și patru zile. Născut la anul... scrie în registru la biserică. Ar trebui să-mi dea o decorație.

– În registru scrie, da' scrie de altul, nu de dumneata, și lasă asta, zi mai bine dacă ai apucat vreodată molima ciumei.

– Cum să nu, de patru ori.

– Și fost-a cu leac cămașa ciumei de-o fac femeile într-o singură noapte?

– He-he-he!

– Răspunde la întrebare, nu behăi ca o capră. Fuge ciuma de cămașa aia, ori nu?

– Văzut-ai piatră să vorbească și muiere să tacă?

– Țasta e lovit cu leuca. Una-l întrebi și alta răspunde. Moșule, fii atent la ce te întreb: e de folos cămașa ciumei? Este ea bună de leac? Alungă molima?

– Leac n-are, da' folos da.

– Păi cum are folos, dacă n-are leac?

– Cum? Nu știu cum.

– Păi dacă nu știi de ce zici?

– Păi știu.

– Ce știi?

– Că are folos.

– Și că n-are leac.

– N-are.

– Și cum vine asta?

– Vine.

– Cum vine?

– Nu știu cum vine. Da' vine. Io așa știu.

– De unde știi?

– De la moșu' meu.

- El ți-a spus așa?
- El.
- Cum ți-a spus?
- Că leac n-are, da' folos are.

Rosa lui Peter Lukas aduce o uiagă cu rachiu. Din partea lui Werestoy. Pe datorie. Uiaga trece din mână-n mână. Mitu Roth gălgâie zdravăn, apoi șterge cu mâneca buzele sticlei și o dă mai departe. Bagă mâna în buzunar, unde ține țigările, scoate una singură și se uită în jur să vadă cine-i va întinde o brichetă sau un chibrit. Rosa bea și ea, când îi vine rândul, apoi zice-ntr-o doară:

- Ce bine că nu mă cheamă Maria!
- Și nici Elena, adaugă Turcu.
- În sat nu sunt decât șase Elene. Tot cu Mariile avem noroc.
- Dar tu ai fi fost a șaptea Elenă și acum ai fi dat cu melița.
- Dă ea cu melița și fără meliță, că are o gură, de bate până dincolo de Turzun.

Ei poți să-i dai orice poruncă, numai porunca tăcerii nu. Dimineața n-am nevoie nici de cocoși să-mi cânte pe gard, nici de ceas deșteptător. Aud vocea Rosei din celălalt capăt al satului de cum se scoală și intră în grajd. Țipă la vite și mă mir cum nu înțarcă vacile, cum de nu leapădă vițeii din burtă bivolițele gestante.

- Află Turcule, dacă nu știai, că vocea stăpânului îngrașă vita. Dacă nu-mi aude glasul, vaca sau bivolița intră la bănuielei, se întristează și se împuținează la rod. Dar cum aud vocea mea, cum le crește inima și li se umflă ugerul.

- Ar trebui să se umfle toate ugerile din sat, pe câtă voce ai tu, Roso, ba și clopotnița de la biserica sașilor ar trebui să se umfle, că până acolo bate vocea ta, și chiar mai departe.

Rosa își scutură părul, și-l așează, îl zulufește, vrea să remarce lumea că s-a tuns.

- Ți-ai făcut permanent? Ți-ai schimbat look-ul? constată interogativ al Savului.
- Te pregătești pentru vreo nuntă? Ai chef de țopăială? adaugă Mitu Roth, insinuant.

În locul Rosei, răspunde bărbatul ei, Peter Lukas:

- Da, țopăială la plantat cartofi. Mâine dimineață ieșim în Câmpuleț, ricanează el, bosumflat.

Rosa își aranjează iarăși podoaba capilară și n-ar vrea să se vadă cât este de furioasă.

- D-asta ți-ai scurtat părul? o chestionează mai departe al Savului, iar Mitu Roth completează:

- Sigur că da, cucoana își pune părul pe moațe, chiar dacă bietul ei soț bea pe datorie. Nu poți merge la cartofi fără să treci mai întâi pe la coafor?

- Nu pot, Mitule, că-mi intră păru-n ochi! Dacă nu-mi scurtam părul, cum m-aș mai fi aplecat peste cuib?

- la mai lăsați-mi nevasta în pace, intervine Lukas. De cum apare între voi o muiere, vă și năpustiți pe ea. Bine-ar fi să pleci, tu, Roso, că mai e treabă și pe-acasă, ia vezi, ce mai e de făcut? Ai bătut untul? Ai dat mâncare la pisici?

Și, scuturându-și încă o dată pletele băiețești, Rosa se răsucește țâfnoasă și pleacă.

- Dacă vrei să te-ntorci, mai intră pe la Werestoy, poate că ne mai trimite oarece udătură, adaugă șugubăț al Savului.

- Sau poate-ți cere să plătești datoria, plusează Roth.

Din depărtare se aude pârlind motoreta lui Misici.

– Vine afumătoarea. Dacă-am avea vreo douăzeci de pârțâitori de astea, le-am propti cu eșapamentul spre Drumul Dopceanului și, când ar vrea să vină ciurma boilor sau a vacilor, că tot aia e, s-ar îngrozi.

– Unde-ai fost, Misici?

– Gata, am telefonat.

– Unde?

– La direcția veterinară, la serviciul de sănătate publică, la prefectură, peste tot.

– Zău, mă? Și ce-au zis ăia? Dau un decret să stârpească molima? Poate că te pune guvernator al stării de necesitate.

– Guvernator nu mă pune și nici nu vreau să fiu, dar se vor lua măsuri.

– Ce măsuri, mă, ce măsuri? Doar să vie Moș Chivu-Flit să dea cu pompa, ha-ha-ha!

Dinspre Lunca Uscată venea, la vremea aceea, un automobil elegant, o limuzină cu număr străin. Rula încet pentru că drumul era plin de gropi și, colac peste pupăză, după o curbă, izbise din spate un car cu fân care mergea liniștit în bezna nopții, fără nici o lumină de semnalizare. Automobilul își deformase masca din față și radiatorul pierdea lichid, acul care marca temperatura la bord se deplasa încet spre zona de avarie, amortizoarele se zbuciumau în denivelări, dar pasagera striga la șofer: mai repede, mai repede! ca și când era în pericol să piardă avionul. Pe Fritz nu-l impresionau aceste apeluri, știa foarte bine cât costă un set de amortizoare, ce înseamnă să aștepți până-ți trimite firma un alt motor, dacă ăsta se gripează, și rula încet, așa cum știa el că trebuie să ruleze, ba chiar se gândea că, dacă motorul va ajunge la temperatura critică, va trage pe dreapta și se va duce în sat după ajutoare, indiferent ce va zice această doamnă zăludă care-l închiriasse încă de acum patru zile „pentru un drum lung”, fără să-i spună că are de gând să-l aducă într-o asemenea sălbăticie.

Pe Doamna Zăludă o pescuise lângă plaja din Vina. Sau poate că ea îl pescuise pe el. Femeia ieșise din apă ca o zână blondă, încă străluceau pe ea boabele ca o rouă de chihlimbar și l-a văzut pe el cumpărând un ziar. L-a urmărit cu privirea și, când Fritz s-a urcat la volan, blonda era la portieră.

– A ta e mașina?

– A mea.

– Faci curse?

– Fac.

– Te angajez pentru un drum lung.

– Cât de lung?

– Trei zile, poate cinci.

– Asta costă.

– Cât?

Și după ce i-a spus prețul, ea a plusat:

– Îți dau dublu.

– Când plecăm?

– Chiar acum.

Și au plecat.

– Cu mine să mergi repede. Cât poate rabla ta de repede.

Auzind-o cum îi insultă automobilul, aproape nou-nouț, Fritz a vrut s-o dea jos, s-o lase în câmp.

– Oprește, a zis ea. Vreau să mă schimb.

El a oprit pe marginea șoselei și ea s-a dat jos. A deschis o valioară pe care el nici n-o văzuse până atunci și a scos o cârpă, ceva ca o batistă, ca o năframă și, fără jenă, a dat jos de pe ea dintr-o mișcare costumul de baie destul de sumar. Fritz s-a întors respectuos cu spatele.

– Ești rușinos? a întrebat Doamna Zăludă, slobozind o rafală de hohote mici, vesele ca un zornăit de jucărie.

Se îmbrăcase cu bucata aia de cârpă care se dovedise a fi o rochiță destul de cuprinzătoare, adică îi acoperea, fără să-i ascundă, sânii proeminenți și formele unduioase, așa cum plac marinarilor și șoferilor de cursă lungă. Avea picioare lungi și călca într-un mod anume, parcă nu atingea pământul, și lui i-a plăcut.

– Hai, a zis ea, și i-a zâmbit. Și lui iar i-a plăcut.

Dar acum, cu radiatorul pleznit, cu motorul aproape în fierbere, cu arcurile gemând prin hârtoape, zâmbetul acela nu-i mai ține de cald.

– Mai repede, mai repede! strigă la el Doamna Zăludă și se prinde cu mâinile de bord, ridicându-se nerăbdătoare, ca și când ar fi vrut să iasă prin parbriz și să alerge mai iute decât mașina spre locul unde voia să ajungă cât mai curând.

Cu câteva minute înainte de miezul nopții, pe când cocoșii satului încă nu începuseră să cânte, iar cele șapte Marii abia isprăviseră de tors și de răsucit caierele de cânepă, Doamna Zăludă intra în ținutul logofanilor exact pe Drumul Dopceanului, așa cum venise întotdeauna, și cum va să mai vină și altă dată, de acum și pururea în veci.

Capitolul patru

La Casa Markos nu mai locuise nimeni din vremea primului război mondial. Paragina se agravase în timpul colhozului, când în camerele cu parchet de trandafir s-au depozitat cereale mucegăite spre desfătarea guzganilor de diferite specii și dimensiuni. Rosa nu-și amintea să fi văzut pe cineva că repară sau că renovează imobilul, dar acum privea uimită cum, din fereastra cu perdele de mătase a casei Markos, o doamnă necunoscută admiră – sau poate că nu – trecerea convoiului ce purta în vârf de par cămașa ciumei. În față mergeau cele șapte Marii, una dintre ele, cea lui Gică Mutu, se fudulea cu mândrețea de cămașă de parcă ea singură ar fi țesut-o, ar fi cusut-o și ar fi pus-o-n par. Apoi venea părintele Răureanu, asudând sub povara sfântă a odăjdiiilor de mare praznic, urmat de icoana Sfântului Haralambie, izbăvitorul de ciumă, și de echipa purtătorilor de prapuri. Veneau, gravi și bățoși, bărbații care păziseră toată noaptea, ca-ntr-un priveghi, claca tăcută a celor șapte Marii și, la sfârșit – coada cometei –, buluceala de tineri și copii. Din fereastra cu perdele de mătase, necunoscuta se uita într-un fel pe care Rosa nu putea să-l descrie. Parcă se amuza, parcă se temea, parcă simpatiza procesiunea, sau poate că dimpotrivă, era-n stare să arunce asupra ei potop de vorbe urâte și blesteme; adică Rosa nu știa cu ce ochi

era privită trecerea lor de către doamna aceea zăludă, apărută nu se știe cum, nu se știe de unde și nici în ce scop, tocmai la o casă ce zăcuse nelocuită o jumătate de veac. Apoi gândurile Rosei s-au întors la treburile ei gospodărești. Își făcea socoteala că, după ce se termină procesiunea, se va duce acasă și va fi numai ea cu Peter Lukas al ei și are să pună oalele cu apă la foc să se încălzească, să facă baie, că au baie cu faianță și gresie, dar Peter promite că face legătură la țeava de la cazan și de doi ani tot promite, dar nu face, și ea trebuie să încălzească apa pe plită ca pe vremea lui Pazvante. Dar va umple cada cu apă fierbinte și îl va chema și pe bărbatul ei și are să-l spele peste tot și are să-l frece și să-l mângâie, oare o vrea? Trebuie să vrea, gândea Rosa, că de mult nu a mai vrut. Și iarăși se întorcea cu gândul la femeia zăludă din fereastră, oare ce-a vrut să-i spună de a privit-o așa, drept în ochi?

Viața ei intimă cu Peter a cunoscut etape și etape. Mai întâi a fost nebunia începutului, când parcă nici unul, nici altul nu s-ar mai fi săturat, dar ea trebuia să fie mai înțeleaptă, mai cumpătată, să pună deseori picioru-n prag și să-i zică, ho, mă nebunule, că m-ai deșelat. El se potolea cu greu și bombănea. Mai târziu, după prima naștere, a început s-o doară locul și ea tot căta pricină că, vezi doamne! e post, adică e vineri sau miercuri, sau postul Paștelui, sau al Sfintei Mării și așa mai departe, sau e slujbă de vecernie, mă, păcătoșule, n-ai auzit că a bătut toaca și a sunat clopotul? Când e preotu-n biserică tu te ții de prostii? Peter nu crede-n Dumnezeu că s-a bolânzit la cap de la comuniștii lui, dar ea crede și a căpătat frică de Cel de Sus. Așa că s-au rărit mult întâlnirile lor și s-au potolit. El tot o mai întărâta, și când nu mai avea încotro se da bătută și-i zicea, hai, mă, fă-o, dar fă-o mai repede, grăbește-te că trebuie să scot mieii. El se năpustea asupra ei, făcea ce făcea peste ea, iute-iute, apoi se-ntorcea pe partea ailaltă bombânind: hai, du-te și scoate mieii, fiți-ar mieii de cap să-ți fie și mânca-i-ar lupii! Cu timpul s-au cam neglijat unul pe altul, dar ea tot își mai aduce aminte de zilele și mai ales de nopțile lor frumoase din tinerețe, numai că el a uitat sau nu mai are chef. Ea s-a mărturisit părintelui ortodox, că de când cel de la unitarieni umblă prin spitale, Rosa se duce și ea unde poate. Mai ales că mama ei a fost ortodoxă și păstrează o anume nostalgie. Așa că părintele Răureanu a învățat-o de bine, să țină posturile după rânduiala Sfintei Biserici, iar împreunarea cu bărbatul să fie așa cum este lăsată de Dumnezeu, adică numai pentru nașterea de fii și fiice, nu pentru dezmaț. Așa a zis părintele și ei parcă i-a părut rău că a întrebat, ar fi fost mai bine să nu întrebe și să nu știe. Dacă nu știi că este păcat e mult mai bine, gândește Rosa. Că pe noi, astea care nu știm, nu ne pedepsește Dumnezeu, că n-avem facultăți, noi suntem proaste. Noi nu știm. Da' pe alea cu facultăți, precis Dumnezeu are să le dea deoparte, că ele știu și degeaba știu. Rosa a fost numită șefă de brigadă la colhoz și deodată n-a mai fost proastă. A simțit gustul puterii și i-a plăcut. Era mai mult jandarm decât femeie și era bine. Simțea gustul dulce al puterii și îi străluceau ochii de bucurie când le hărtănea pe celelalte femei din sat, vecine, surate, pe toate după cum se nimerea. Ele îi știau de frică și făceau numai cum le porunceau ea. Era șefă și era grozav! Vocea ei era voce de comandant. Am slujit sub patru președinți! spunea ea cu mândrie, dar numai cu trei s-a tăvălit prin magazia de cereale (în interes de serviciu, desigur!), că al patrulea era chiar soțul ei, Peter Lukas. Primul dintre președinți, pe când se încheia la pantaloni, a atenționat-o ușor jenat: „Ar trebui să porți chiloți pe tine, femeie, de ce umbli așa?” Rosa nu s-a fâstăcit și a răspuns imediat, aranjându-și fustele: „Nu poci, tovarășe președinte, nu poci că mă-năbuș!” Dar tot și-a cumpărat două perechi de bidigăi și o sticlută cu parfum rusesc *Maskva*. Când îi era lumea mai dragă și când se minuna ea însăși cât de convingătoare este când rămâne singură pe la magazie cu șefii, a urmat o avalanșă de beteșuguri femeiești

care i-au amintit că are un trup perisabil și-au făcut-o să-i piară și cheful de șefie, și cheful de amor. Nu-i mai plăcea. Nu mai avea poftă. Viața ei devenise un chin. Și chin a fost ani la rând. Pofța i-a revenit, ca și mintea, mult prea târziu. Acum, Rosa vrea să facă baie cu Peter. Peter Lukas n-a mai căutat-o de mult în patul conjugal pe fosta brigadieră, și Rosa știe că bărbatul ei primește în șură vizitele unor țigăncușe nostime, că le aprovizionează în secret cu făină de grâu și cu mălai, cu mere și cu rachiu. Se face că nu bagă de seamă și-l lasă în voia lui, dar a început să simtă că și ei păcatul îi dă târcoale. Păcatul o caută și ea se face că nu-l vede, nu-l aude. Dă-l în sărăcie de păcat! Mi-a zis părintele ceva? Nu mai știu ce-a zis. Am uitat. Am uitat, Doamne, că eu iarăși sunt proastă. Nu știu, zău dacă știu, n-am facultăți.

Numai că i se întorcea din nou gândul spre femeia zăludă din fereastra Casei Markos. Oare ce-o fi vrut să-i spună și nu i-a spus? Privind înainte, văzu spinarea lată a părintelui Răureanu, acoperită cu patrafirul aurit. Călca voinicește părintele și clopoțelii de la cădelniță scoteau un clinchet plăcut. Dintr-acolo venea un miros îmbătător de tămâie.

Participarea preotului la procesiune stârnise un repede schimb de vorbe între Lae Turcu și Savu Alexe.

– Ce să caute un preot creștin la un ritual arhaic, la o ceremonie păgână? Întrebare nu fără o anumită îndreptățire Alexe, cel atent la ritmicitatea cu care se succed pe Terra vizitele ozeneurilor cu ființe extraterestre la bord.

– Să vie, trebuie să vie și părintele, neapărat să vie, spunea Turcu, și Mariile toate-i dădeau dreptate, nu dă părintele slobozenie la ploi și alungă seceta? Nu face el slujbe să rămână borțoase vacile sterpe sau să reușească la examen loazele care în loc să-nvețe aritmetica umblă noaptea prin discotecii? Părintele se îngrijește de toate, el trebuie să fie cu noi. Așa e de când lumea. Preotul nu poate să lipsească din fruntea turmei pe care o păstorește.

Și, fără prea multe parlamentări, logofanii i-au dat dreptate Turcului, deși lui nu i se dădea mai niciodată credit. Așa că părintele Răureanu n-a mai așteptat să vină o delegație să-l invite, avea patrafirul pregătit, cădelnița fumega cu tăciunii aprinși, a luat repede crucea, busuiocul și căldărușa, ocupându-și cu pas alergător locul ce i se cuvine în fruntea convoiului.

Popor găunos, mâncat de superstiții, ținut în beznă de capitaliști! – comenta singur, la cârciuma lui Werestoy, Peter Lukas. Se uita în fundul paharului de parcă ar fi putut să ghicească acolo trecutul, prezentul și viitorul, dar nu! el nu umblă după tâlmăcirii mistice și obscurantiste, el este materialist convins, liber cugetător, n-are decât Rosa lui să umble cu toți proștii în cârd, ciuma boilor, sau a vacilor, că e tot un drac, dacă e să vină, vine chiar și cu zece mii de slujbe popești, cu cârpe-n băț și cu afumători de tămâie.

– Tu ce zici, Werestoy, vine ciuma, sau își bate prostul de Misici joc de noi?

– Vine, dacă n-o fi venit deja, mai știi?

– Apoi, cu zdreanța-n par și cu cădelnița popii Răureanu, să vezi eradicarea molimeii! Se duce dracului și tusea și junghiul, nici reumatisme n-o să mai avem.

– Să-ți mai torn una? Întreabă cârciumarul arătând sticla.

– Nu, frate, mă duc să mă culc. Mă cam ia cu somn.

Cu somn în zorii zilei? Se poate. Lukas a stat și el de veghe toată noaptea, a mai tăifăsuț cu oamenii, că-i place. Acum, dacă-l răzbește somnul e normal, numai că în loc să iasă pe poartă, Lukas se izbește zdravăn de stâlpul porții și nici n-a băut cine știe ce.

– Bine, măi, omule, cum dracu' ai pus și tu poarta asta, nu puteai s-o tragi mai spre dreapta un pic? zice el, încercând să fie vesel, dar sângele i se prelinge din frunte pe obraz. Dacă tot mi-ai dat cu poarta-n cap, mai toarnă un păhărel.

Dă să se așeze pe scaun și cade pe lângă scaun în jos, pe podeaua de ciment, iar când să se sprijine de masă, trage fața de masă cu sticle și pahare, făcându-le zob.

– Peter, ce-i cu tine, ți-e rău?

Peter Lukas avea ochii roșii, mâinile-i tremurau și nu înțelegea ce se întâmplă cu el. Nu se putea ține drept. Cădea când pe-o parte, când pe alta. Werestoy a repetat întrebarea și chiar a încercat să-l ia de subsuori.

– La dracu, Werestoy, tu mai vezi ceva? De unde mă-sa a apărut ceața asta, că nu era, și uite tu ce de cărăbuși roiesc pe lângă streășină. Uite-i și pe tavan!

Vrând să se scoale, cade iarăși în coate. Werestoy încearcă să-l pună pe scaun și izbutește cu greu. Se uită la streășină și nu vede nici un cărăbuș. Se uită pe tavan și nu e nimic. Nici măcar muște nu sunt, așa cum uneori se mai întâmplă să fie. Un zgomot moale îl face să întoarcă privirea spre client. Lukas lunecase iarăși pe podea. S-a ridicat în fund și încerca să alunge o insectă imaginară de la ureche.

– Ho, musca dracului, ho că n-am murit.

– Hai să te duc spre casă, Peter, că ești turtă, nu-ți mai dau să bei.

– Lasă-mă-n pace, auzi? Și să nu te iei de mine, că te pocnesc.

Werestoy a încremenit, neînțelegând ce vrea clientul de s-a burzului. Se uită în ochii răi ai lui Peter Lukas și nu-i vine să creadă că este același om cu care discutase prietenește câteva minute mai înainte. În prăvălie nu mai e nimeni. Ei doi. Și dracul care se băgase-ntr-un ei.

– Lasă Peter, ești obosit, hai, ține-te de umărul meu...

În clipa următoare simte pumnul lui Peter Lukas în falcă. A doua lovitură a avut timp s-o pareze și îl prinde pe agresor de ambele mâini. Este puternic Werestoy, mult mai tânăr și mai în forță. Dar Lukas se smucește o dată și, eliberându-se, izbește iarăși, cu și mai multă furie. Răstoarnă masa, care acum e goală, dar fiind din metal, zdrăngăne pe cimentul cârciumii. În prag apare Misici cu ochii cât cepele:

– Ce faceți, copilași, vă jucați cu mobilierul?

Seara până târziu avea să curgă multe vorbe pe apa iazului. Adică ce să fi avut Werestoy cu bietul Lukas, de l-a lovit așa de rău, era plin de sânge. Dacă-ar fi fost beat, mai ziceam, dar omul nu băuse mai nimic.

– Tâlharul! striga în gura mare Lukas. Speculantul! Huo, strigoiele, tu sugi sângele oamenilor! Nu-ți ajung milioanele pe care le sugi de la noi și le pui la ciorap, acum aștepți să ne prinzi singuri prin preajmă și ne dai și cu paru-n cap. Tâmpești poporul cu televizorul și-mi dai în cap cu toporul!

Dar Werestoy nu e de față și chiar dacă ar fi, el tot așa ar striga, ba poate că ar pune mâna pe par. Nu știe ce să mai arunce în cârca bietului cârciumar care de ani și ani i-a dat pe datorie. Minte lui mai scornește ceva și sare strigând, chiar dacă e singur în casă și nu-l aude nici măcar pisica:

– Tâlharul! Bagă detergent în bere să faci spuma tare. Bagă sodă în rachiu să te ardă pe gât și să nu-i mai poți striga în față că e un hoț!

Rosa, care fusese cu alaiul în drumul ciurdei să planteze cămașa, tocmai când admira fluturarea în vânt a prapurilor, a simțit în piept ca o răsucire de cuțit și a auzit ca prin visare glasul bărbatului strigând-o și chemând-o: sări, femeie, că mă ucide cretinul! A lăsat baltă procesiunea și a fugit spre sat. Misici era cu motoreta pe-aproape și el a ajuns mai repede la locul faptei, minunându-se de ce-a găsit în cârciumă și zicând cu spaimă, dar părând că e amuzat:

– Ce faceți, copilași, vă jucați cu mobilierul?

Rosa a sosit la câteva minute după Misici, apoi alți oameni aflați întâmplător prin preajmă, atrași de strigătele Rosei, care urla:

– Îmi ucide bărbatul, îmi ucide bărbatul! L-am găsit cu cuțitu-n mână, gata să-l înfigă în bărbatul meu, striga în gura mare Rosa, dar Misici nega că ar fi fost vorba de cuțit:

– Eu am sosit primul și n-am văzut nici un cuțit. Masa era răsturnată. Pe jos erau cioburi. Lukas ședea cuminte pe scaun și Werestoy își freca bărbia dincolo de masă, atât. E drept că Lukas era plin de sânge pe față și pe cămașă, dar cum s-a ajuns la asta habar n-am.

– Minte, toată lumea știe că Misici e un mincinos, s-a dat cu Werestoy, striga Rosa cu disperare.

Oamenii nu știau ce să creadă. Unii au emis părerea că Lukas o fi beat, dar el era beat mai mereu și niciodată nu sărise cu pumnii la cineva și nici pe el nu încercase nimeni să-l omoare.

– O fi bolând, a scăpat o muiere presupunerea.

– L-o fi mușcat ciuma, a șoptit cu frică și cu smerenie alta.

Dar ciuma boilor nu se ia la om, știe toată lumea, ucide numai vitele mari, și la Peter Lukas nici nu se văd simptome, cum că ar avea ganglionii umflați, sau pete roșii, sau copitele... el nici nu are copite.

Rosa l-a luat pe Peter în cârcă, ajutată și de Misici, totdeauna dispus să ajute pe cineva, chiar și pe cei care-l ocărăsc. L-au dus acasă și l-au trântit în pat. Apoi a pus oalele cu apă pe plită să se încălzească, adică să fie, că cine știe, poate că Peter se trezește cu vreun gând bun.

Cam tot atunci a izbucnit la atelierul de vulcanizare deschis de curând în Ulița Morii un alt scandal. Nevasta vulcanizatorului Savu Deț, fost pantofar, flutura deasupra capului un ziar făcut ferfeniță și striga s-o audă tot satul:

– Ești un nenorocit pervers, un om de nimic, asta ești! Atât îmi mai lipsea, să rătăcească lumea de mine că trăiesc cu un dezmățat.

Bărbatul se jura că nu știe despre ce este vorba și cerea să vadă și el ziarul, vreau să știu la ce te referi, scâncea și el cu o indignare timidă. Încerca să-i apuce gazeta fâlfâitoare, dar la fiecare încercare femeia îl fenta și el n-avea nici un spor.

– La ce mă refer? La fanteziile tale bolnave, la pofta ta de scandal, la porcăriile pe care le spui în lume și acum le mai dai și la gazetă.

– Dă-mi să citesc, se ruga omul, și ea nu și nu.

Apoi s-a aflat că în ziarul local a apărut un anunț publicitar cum că la noul atelier de vulcanizare se recondiționează prezervative.

– Mare rahat mare! a zis, dumirit, vulcanizatorul. Cineva a făcut o farsă și acum ți-a luat foc scâfârliia. Uite c-am să dau eu un alt anunț de rectificare. Am să spun că la atelierul meu nu se recondiționează prezervative. Ești mulțumită?

Dar nevasta era ofensată peste poate și din clipa aceea și-a făcut valiza și a plecat „la mama”. Când bărbatu-său a căutat-o unde a zis ea că se duce, a aflat că n-a mai fost acolo de anul trecut. Nimeni nu știe încotro a luat-o cu ziar cu tot. Unii spun că a comandat chiar ea anunțul ca să aibă sămânță de scandal și să se poată cupla cu un impiegat de la calea ferată. Alții zic că un vecin a vrut să-și bată joc de bietul pantofar, devenit vulcanizator, și să-i perturbe afacerea spre care privea cu invidie. Vulcanizatorul a dat încă un anunț: „Ți-am spus că nu vulcanizez prezervative, proasto! Vino acasă, curva dracului! până nu-ți arunc în drum toate

țoalele împutite cu care ai venit de la mă-ta!” Logofanii s-au amuzat citind anunțul și, isteți cum sunt, au băgat de seamă că ziarul e o jucărie la dispoziția oricui. Numai ce au început a curge spre gazetă zeci și sute de anunțuri care mai de care mai fistichii: „Bărbat cu avere, caută nevastă șic să-l scarpine pe burtă!” sau: „Caprele mele tânjesc după un țap mai tânăr. Chivu-Flit” sau: „Cumpăr orice informație privind circulația sanguină a ozeneurilor. Savu Alexe”. Sau: „Angajăm balerine și animatoare de bar. Werestoy”. Desigur că nici Chivu-Flit, nici Savu Alexe, și nici chiar Werestoy nu erau autorii acestor anunțuri, ele fuseseră scornite de producătorii de zvonuri, bârfe și mășcări care simțeau că e momentul să profite de libertatea presei (și altfel nu știau cum) repede-repede, până nu-i vine parlamentului ideea de a o restrânge drastic, așa cum, de fapt, s-a și întâmplat, sub pretextul că trebuie respectat dreptul cetățeanului la o informare corectă, adică oficială și aleasă pe sprânceană de oameni autorizați.

Chiar în ziua când s-a pus la marginea satului cămașa ciumei, s-a întors dintr-un lung voiaj european fiica cea mică a lui Mitu Roth, plecată să-și încerce norocul tocmai în căpșunerile spaniole. O fi rămas grea pe unde s-a dus și vine la taică-su să-i trântescă un plod în ogradă, șopteau logofanele, dar nu era nici un indiciu cum că asta va fi fost motivul întoarcerii. Doar imaginația lor care dospea precum aluatul în căpistere, umflându-se din te miri ce, doar presupunerile lor stârnite de o răutate a îndelungatei lor cumințenii le făceau răutăcioase, pentru că multe ar fi vrut să plece și n-au plecat, fie că nu le-au lăsat părinții sau bărbații, fie că n-au fost primite de către angajatori. Le atrăgea spre apusul prosper nu doar câștigurile ispititoare, ci și speranța că pe acolo se poate întâmpla ceva care la ele acasă, în satul lor, nu s-a întâmplat și nici nu are cum să se întâmple. Aventura înflăcăra mințile femeilor și nici bărbații nu rămâneau nemişcați de șarpele curiozității. Nici chipul Doamnei Zălude, care zâmbea straniu dintre perdelele de mătase ale Casei Markos, nu putea fi dat repede și ușor uitării, pentru că cei care n-o văzuseră încă aflau de la alții și participau la construirea legendei ca și când ei înșiși ar fi fost personaje ale unor incredibile întâmplări.

– Ai văzut? se întrebau unii pe alții și își răspundeau la fel de laconic, uneori cu o simplă confirmare din cap.

– Păi da!

– Și ce zici?

– De! răspundea cel întrebat, și apoi tăcea insinuant, ca pentru a spori și mai mult misterul.

Se vorbea – în șoaptă, desigur – că Doamna Zăludă cheamă feciorii la ea și-i transformă în porci, îi batjocorește și se distrează cu ei în cele mai dezamățate jocuri și-i aruncă apoi dimineața pe malul iazului, adormiți și storși de vlagă precum niște zdrențe netrebnice. Ba și fetele din sat sunt ademenite cu cântece suave și poezii duioase, apoi le îmbată cu ciură și le pune să danseze goale prin pădure, să se tăvălească în iarbă și să se împreuneze ele cu ele, femeie cu femeie, fără bărbat, așa cum făceau odată sânzienele și cum s-a văzut mai de curând pe ecranul televizorului de la Werestoy, cu antena parabolică, la unele posturi străine și necuviincioase. Nimeni nu dădea nume concrete, lasă că știm noi! spuneau cu o undă de amenințare, dar și de invidie în glas logofanii. Cu timpul însă, dracul nu mai era tot așa de negru și acele fapte teribile au devenit subiect de glumă, că totul chiar și cele mai teribile fapte se transformă în glumă și nimic de spaimă și nimic serios nu rămâne dincolo de bancurile nătăflețe și de veșnicul, neobositul ha-ha-ha. Fiecare vorbea de celălalt ca și cum ar fi participat la orgiile zălude, adică ia zi, măi, Turcule,

cum a fost când te-a făcut gușterița porc și te-a călărit până te-a băgat cu nasul în troacă. O fo' fain, măi Mitule, da' rău o fo' de ăia pe care i-o băgat cu nasul direct în budă!

E straniu cum au putut să uite logofanii atât de repede cămașa aninată-n par și amenințarea teribilă a ciumei. Încă din prima zi, după ce s-a plantat în capul satului sperietoarea, precum și în zilele și săptămânile următoare, la cărciuma lui Werestoy a fost animație mare și aproape că nu s-a spus nimic despre molimă, și nici chiar despre incidentul cu Peter Lukas, cel plin de sânge, care acuza în gura mare pe cărciumar că l-a agresat, că i-a turnat otravă-n pahar și că vrea să-l omoare cu un cuțit. Despre o asemenea istorie s-ar fi vorbit altădată mult și bine, s-ar fi bulucit păreri pro și contra, adică pro unul și contra celălalt, apoi pro celălalt și contra unul. Subiectul, însă, a trecut repede pe linia a doua, că pe linia întâi venea scoțând foc pe nări, cu o viteză cosmică, acceleratul, adică veneau știrile noi și mult mai picante, unele îți tăiau răsufarea.

Într-a doua sâmbătă de la procesiunea cu cămașa ciumei, s-a prezentat pentru spovedanie la părintele Răureanu un bărbat tânăr și celibatar, Miron Duțu, despre care gurile rele zic c-ar fi fost ciripitor la securitate, dar el neagă înverșunat. El, care nu s-a mai spovedit de pe când era copil dus de mână, a așteptat mult în pridvorul bisericii, pentru că părintele era ocupat să dea dezlegare la o bătrână care nu mai auzea bine și, pentru că ea nu auzea, credea că nici popa nu aude și striga cât o țineau puterile:

– Iartă-mă părinte și roagă-l pe Dumnezeu să mă ierte. Bătea trei mătării și iarăși se ruga cu glas tare: Iartă-mă părinte și roagă-l pe Dumnezeu să mă ierte că sunt pizmașă și că mă doare-n suflet de cum se-ngrașă caprele spurcatului ăla de Chivu-Flit și cum el nu se astâmpără de batjocorește în jurul lui tot.

– Ai treabă cu mine? a întrebat preotul pe Miron Duțu, strângându-și patrafirul, pe când băbuța încă mai pupa icoanele și se dădea cu capul de pământ făcând mătării.

– Am venit să caut dezlegare, părinte, că mă apasă câte se întâmplă și mintea mea și sufletul meu sunt puse la grea încercare.

Părintele Răureanu văzu un zâmbet ciudat în colțul gurii omului care venea la spovedit, dar nu-i dădu nici o atenție și vru să știe mai în amănunt cum și ce apasă cugetul bietului creștin. Auzise și el că Miron Duțu are un closet necuviincios, plin cu desene și fotografii obscene, rupte de prin revistele pornografice. Se gândea preotul că poate i-o fi venit mintea la cap, o fi rupt porcăriile de pe pereți, vine să ceară iertare și să se însoare și el, ca tot omul. Dar Miron Duțu era adus în ușa altarului de cu totul alte pricini.

– Știți și dumneavoastră, părinte, că de la o vreme s-au lăsat multe fapte bizare peste sat, ispitele ne bântuie și ne tulbură pe toți, de când cu școala de dans de la Casa Markos, iar eu aș fi fățarnic și fariseu dacă aș zice că sunt deasupra ispitei și că nu mă încercă și pe mine gândul cel rău.

Așa că Miron Duțu, cel căruia mult îi place să vorbească și să se audă vorbind, a ajuns să se spovedească nu atât despre ce a făcut sau face el însuși, cât despre teribilele fapte ce se petrec de când șoferul acela nebun pe nume Fritz a adus în sat pe Doamna Zăludă, cum ademenește ea pe fetele neîmplinite, pe nevestele tinere și nepricepute la drăgosteli, chiar și din cele mai trecute, dar despre care se zice că n-

au aflat încă gustul zburdălniciilor care se fac pe sub plapumă cu bărbații. Le cheamă și le bolânzește de cap. Doamna Zăludă umblă printre femei și le vede și le recunoaște dintr-o privire, știe care trebuie băgată la școală și care nu. Le face un semn și gata! De cum se înnoptează, una câte una se furișează spre casa lui Markos. La început muierile se duc în somn, adică merg dormind, ca somnambulele, ajung acolo, fac ce fac, și a doua zi habar n-au pe unde-au fost și ce-au făcut. Dar după ce se învață, se duc de bunăvoie ca trase pe sfoară și le e drag să meargă și abia așteaptă să se facă noapte și să lunece în visele lor deșuchete. Acolo sunt și bărbați și femei, și Fritz șoferul cântă la pian, că e și pianist și pictor, și el le cântă și le pictează și pe tablouri și pe pielea lor goală. Dă cu vopsea pe trupurile fetelor, și ele, în loc să intre-n pământ de rușine, se hlizesc gădilate și se roagă să le mai dea. Sunt goi acolo toți și nu se rușinează deloc. Le dă să bea o licoare de lacrimă de cerb și pierd orice rușinare din firea omului și toți, femeile și fetele, bărbații și băieții, stau pe scaune sau direct pe podea, ascultă lecțiile și dansează goi pușcă, așa cum i-au făcut mamele lor. Ei zic că Dumnezeu l-a făcut pe om gol și că trupul nu e ceva rușinos și nu e păcat. E păcat trupul omului, părinte?

– Păcat este ce nu e plăcut lui Dumnezeu.
– Dar pe om Dumnezeu l-a făcut, nu e așa?
– Dumnezeu, fiule, Dumnezeu.
– Și de ce e păcat ceva făcut de mâna Domnului?
– Omul se îmbracă să nu-i fie frig și ca să nu-i fie rușine. Dar lasă asta, zi mai departe, ce fac nelegiuții acolo?
– Fac și ei ce-i învață Doamna Zăludă.
– Și ce-i învață Doamna Zăludă?
– Pași de dans, cum să se țină de brâu, cum să se lipească unul de altul, cum să se zbuciume când e jocul mai îndrăcit...

– Tu ai fost?
– Eu?
– Tu.
– Doamne ferește, cum să mă duc la așa ceva?
– Dacă n-ai fost, de unde știi?
– Asta-i bună! Știu pentru că se află. Există ceva pe lume să nu se afle?
Părintele închide Cartea Sfântă din care a citit rugăciunea de primire a spovedaniei, trage patrafirul de pe capul lui Miron Duțu și face câțiva pași, vizibil tulburat de evocare.

– Spune, spune tot ce fac. Spune tot ce știi!
– Fac lecții, părinte. Zice că-nvață. Lecții de sex.
– De sex?
– Da, părinte. E păcat, nu e așa? Sexul e păcat.
– Dumnezeu a lăsat împreunarea numai pentru înmulțirea neamului. Restul e dezmetic și preacurvie. Ce să învețe? N-are ce să învețe. Doar prostii.
– Ea zice că omul trebuie învățat să scrie și să citească, să umble pe bicicletă sau cu avionul, să cânte la vioară sau la contrabas, iar trupul omului care este și el un instrument, mai fin și mai delicat decât orice vioară, pe care trebuie să cântăm cântări plăcute, cere și el învățătură. Înseamnă că și asta trebuie să învățăm, să cântăm pe trupul omului, că nu e rușine dacă nu știm, e rușine dacă refuzăm învățătura.

– Asta tulbură rânduiala strămoșească. Și dacă rânduiala strămoșească se tulbură, înseamnă că se spulberă nația.

- A ș a e , p ă r i n t e , ș i e u t o t a ș a m - a m g â n d i t . D - a s t a am venit să vă informez că... Mai este acolo un filfizon, stă și se uită nebăgat în seamă de nimeni, asistă la jocuri, fumează dintr-un țigaret lung, dar nici nu fumează că nu scoate fum, suges din el pe uscat ca și când ar fuma. Nimeni nu vorbește cu el și el nu face nimic. Seamănă uneori cu șoferul, alteori cu pianistul șchiop care se deghizează, că ar fi un fel de inspector școlar, sau așa ceva. Dar nimeni nu-și poate dfa seama care din ei este și care nu e.

- Spune, Miroane, fiule, spune, informează-mă, cum decurge o lecție d-asta de-a lor? Dar zi pe față, cu de-amănuntul, nu te sfi!

- Ieri, lecția s-a numit *Cine se teme de făcăleț?*

- Și cine se teme de făcăleț, Miroane?

- Habar n-am, părinte. Doamna Zăludă a scos la tablă pe Arpad, băiatul de la depozitul de cherestea. Apoi a chemat pe Raluca, fata șoferului de la centrul de lapte.

- Copila aceea gingașă, curată și timidă ca o floare de crin?

- Da, părinte, copila aceea. Când trece pe stradă, parcă plutește un înger.

- Păi ce caută fetița cuminte și gingașă în spurcăciunea aia, Miroane?

- Ce să caute, părinte? Caută și ea ce caută toate.

- Adică ce?

- Adică o nebunie, părinte, că altfel n-am cum să-i zic.

- A scos-o la tablă, zici, da?

- A scos-o, da. Ea cu fata, cu dulcea copilă, s-au așezat pe scaun, lipite una de alta. Pe Arpad, gol-goluț, l-au adus în fața lor așa de aproape că ziceai că-l caută de păduchi la părul acela triunghiular de sub buric. Și doamna i-a zis:

- Vezi tu, Raluca, elementul acesta? și i-a arătat știți dumneavoastră ce.

- Ce?

- Instrumentul lui Arpad. Atârna netrebnic și Doamna Zăludă l-a atins cu mâna și a zis: uite, Raluca, elementul acesta e viu. Când el se îmbătoșează întră în tine și se simte foarte bine acolo, în fierbințeala din tine. Începe să freamăte, să zburde și turbează de fericire. Îi place de tine. Trupul tău nu are așa ceva. Dar ăsta e pentru tine, este al tău. Vrei să-l atingi? Arpad ședea ca prostul cu ochii închiși, poate dormea. Raluca, dulcea copilă, privea mirată. Ea avea ochii mari. Vrei să-l atingi? a repetat întrebarea Doamna Zăludă. Hai, nu-ți fie frică. Uite, eu îl mângâi. Și-l mângâia, părinte, cum ar fi mângâiat o păpușică. Este așa de gingaș, ciripea Doamna Zăludă la urechea suavei copile. Are o piele fină și e călduț. Așa, așa, mângâie-l, îi spunea ei și fata îl mângâia.

- Cum, Raluca, fetița aceea?

- Da, părinte, fetița aceea curată ca lacrima. Vezi că e plăcut la atingere, îi șuiera în ureche Doamna Zăludă, așa cum șarpele îi șuierase Evei.

- Ai fost tu acolo să știi?

- N-am fost, da' scrie-n Biblie, Facerea 2-3.

- Nu în Rai. La Doamna Zăludă, ai fost tu acolo să știi ce zicea?

- N-am fost nici în Rai și nici acolo, la D o a m n a Z ă l u d ă , n - a m f o s t , d a r ș t i u . T o t u l s e a f l ă . T o t u l !

- Zi mai departe, ce grozăvii au mai făcut?

- Doamna Zăludă mângâia și ea elementul și o îndemna pe copilă: Simți cum tresare? Elementul acesta știe că-l privești, știe că-ți place de el și-l atingi. El știe de tine și te simte. Îl vezi cum zvâcnește? Oare ce gust o avea bucățica asta vie și

neliniștită? Uite, eu pun vârful limbii pe ea și-i simt gustul. Vezi? Am atins-o cu vârful limbii și mă simt grozav. Parcă-am atins obrazul unei zâne. Vrei să încerci și tu? Dacă nu vrei, nu-l atinge, lasă pentru altă dată. Ba nu, a zis Raluca, dulcea copilă, și, înfiorată, a pus vârful limbii, apoi a pus buzele.

Miron Duțu tremura de o tulburare plăcută și glasul i se uscăse.

S-a lăsat liniștea grea în biserică. Se auzeau carii ronțâind în lemnul de pin al stranelor. Părintele Răureanu nu mai avea, nici el, glas. În gât simțea o șuierătoare. Dacă ar fi vrut să spună un cuvânt, ar fi șuierat, doar atât. Ștergându-se de transpirație, Miron Duțu a reușit să-și rupă muțenia și a continuat:

– Uite-așa le smintește pe womenile noastre, și ele rămân smintite.

Miron nu era însurat, n-avea muiere. El nu zicea că și bărbații se smintesc. Chiar și numai auzind ce se întâmplă acolo, sau închipuindu-și ei că se întâmplă ceva, mințile lor începuseră să fiarbă și Miron nu-i spunea preotului, dar se gândea ce va fi simțit tăntălăul de Arpad când Raluca, cea suavă ca îngerul plutitor, și-a apropiat buzele de element.

Înainte de a veni la preot, celibatarul Miron Duțu a discutat cu Misici, care e instruit în fiziologie, și agentul sanitar i-a spus clar că toate mamiferele practică preludii erotice de sex oral, mai mult sau mai puțin, adică cum? a întreat Miron speriat. Adică așa cum zici tu că se întâmplă la Casa Markos. Toate animalele o fac, mai mult sau mai puțin. Numai că omul nu e animal, ar fi vrut să riposteze Miron. Mai mult sau mai puțin, ar fi precizat Misici, dar Miron n-a ripostat pentru că a simțit încă odată fierbințeala aceea care-l cuprindea de câte ori se gândea la ce se spune că se face la Casa Markos. Acum, părintele l-a tras de limbă să-l informeze și parcă regretă că și-a dat drumul la tot ce știe. Oare ce va crede părintele despre el? Îl va afurisi pentru câte i-a spus? Și îi va da oare canon, îl va supune la cazne? Nu-și putea imagina un canon destul de aspru ca să-i mute gândurile de la Doamna Zăludă și de la învățăturile ei năucitoare. Dorea canonul și nu-l dorea, dar ar fi vrut să știe. O curiozitate parșivă se răsucea în el și parcă cel mai teribil canon, și care i s-ar fi potrivit de minune, era să fie lăsat să se gândească mai departe la nelegiuirile care se întâmplă acolo unde el nu participă și unde nimeni nu-l cheamă, deși tare i-ar fi plăcut să-l cheme.

Preotul fierbea de mânie. S-a dus de câteva ori în altar și a revenit tot așa de furios. Se gândea la fiica lui de doisprezece ani, Adela, și ea tot o dulce copilă, care cât e ziua de mare și noaptea, de asemenea, sugă gumă de mestecat și ascultă muzică rock în căștile pe care nu le mai scoate din ureche nici când adoarme. Se gândea la soția lui, prea cinstita doamnă preoteasă Mirandola, care în ultima vreme are un somn zbuciumat, parcă e chinuită de duhuri vrăjmașe. Se zvârcolește în așternut, se freacă de perne, geme prelung, bântuită de suferințe secrete. Doamne, apără-mi casa de blestemul smintelii! se ruga preotul în gând și uitase de omul care venise să se spovedească sau poate doar să-l prevină, să-l informeze.

Văzând că nu-i mai dă nici o atenție, Miron Duțu a vrut să plece și tocmai se îndrepta către ușă când preotul l-a oprit:

– Stai și spune-mi ce se mai întâmplă acolo. Nu ia nimeni măsuri, nu face nimeni nimic?

– Adică ce?

– S-o aresteze pe netrebnică, s-o interzică, s-o închidă, să dea cu ea de pământ, să-i facă ceva...!?

– Ce să-i facă, părinte ? Cui să-i facă?

– Ei, lor. Să se ducă mascații, să-i înconjoare, să-i pună-n lanțuri... să spulbere această cloacă ticăloasă de perversi.

– S-au dus, părinte, s-au dus. Cu comisarul în frunte, cu cagule pe chip, cu scuturi și cu pistoale kalașnikov, cu gaze lacrimogene, cu tot arsenalul din dotare.

– Și?

– Au înconjurat clădirea, au răcnit în difuzoare poruncă să arunce toți câți sunt în clădire, să arunce armele, să se predea, să iasă cu mâinile ridicate. Au tras foc de intimidare cu toate armele. Când au văzut că nimeni nu iese și nu vine din 'năuntru nici un răspuns, au început să înainteze pas cu pas, răcnind somații și amenințări, trăgând în aer focuri de avertisment. Au intrat în clădire prin cinci părți deodată.

– Și, și?

– Zice că n-au găsit acolo nimic, părinte. Nici o ființă vie. Nici măcar pian nu există, nici perdele de mătase, nici covoare, nici canapele. Doar găuri în tavan, dușumele putrede, tencuială căzută, igrasie, bălării, boabe de grâu mucegăite de pe vremea colhozului și căcăreze de șobolani.

Preotul s-a făcut alb ca varul.

– Cum adică n-au găsit nimic?

– Doar o bufniță s-a speriat și a fugit fâlfâind. Zice lumea că s-a spârcâit pe chipiul comisarului, dar eu nu știu ce să cred. Ar fi posibil așa ceva? Adică să-și depună o lighioană excrementele pe chipiul domnului comisar? Parcă mie nu-mi vine să cred că bufnițele se spârcâie. Ele sunt păsări de noapte.

Dar părintele nu-l mai aude. Bombăne sugrumat:

– E coruptă poliția, asta e! Coruptă! L-au cumpărat pe comisar. S-a vândut comisarul. S-au vândut toți. Piere rânduiala strămoșească. Și dacă pierе rânduiala, țara se duce de râpă! Ne prăpădim, Miroane. Cu toții ne prăpădim.

Apoi părintele s-a întors cu fața la altar și a căzut în genunchi:

– Doamne, iartă-ne! Apără și păzește!

Și ciurma boilor a lovit. Mai întâi în grajdul lui Savu Alexe. Doi bivoli și-o vacă. Plus cei trei viței. Au început să tremure și să le curgă puroi din subsuori. Când Savu a vrut să scoată animalele din grajd, copitele le-au rămas înțepenite acolo și, izbite de molimă, vietățile au plecat șchiopătând pe cioturile picioarelor sângerânde. Maria Savului a dat țipăt și nici n-a putut privi grozăvenia. În spatele șurii, gospodarul le-a împușcat. Au venit și vecinii. Le-au tras cu cangea și le-au urcat pe platforma unui tractor. Unde le ducem? a întrebat tractoristul. Asta era întrebarea. Unde și cum trebuie înmormântate? Misici era de față, că el mereu este la fața locului când se întâmplă ceva. A explicat:

– Groapa o săpăm cât mai departe de sat și adâncă de patru metri. După ce le aruncăm acolo, presărăm var. Sau clor. Trebuie să chemăm ajutoare, să ne organizăm.

Savu plângea de supărare:

– De ce, Doamne, de ce? Abia izbutisem să ridicăm și noi capul un pic, să înropim o gospodărie, să sperăm un câștig. Acum praful se alege de toată truda noastră. Ce-am făcut, Doamne, cu ce-am greșit să pătimim atât?

Dezastrul din grajdul lui Savu Alexe era doar începutul. Cu siguranță aveau să urmeze și alte victime. Până spre seară au mai murit vacile lui Victoraș, patru la număr, și un bivol în grajdul lui Mitu Roth. Maria Savului umbla pe uliță smulgându-și părul din cap, că ce nenorocire i-a pustiit gospodăria, că bărbatul ei și-a pierdut mințile de supărare și vorbește aiurea, că spune doar vorbe fără noimă, nu mai vede și nu mai aude nimic. Apoi gândul îi revenea la pierderea de avut:

– Vițelușii mei, vițelușii mei!

Peste sat a coborât panica. Ulițele au rămas pustii. Ciorda nu s-a mai adunat să plece la pășune, fiecare și-a ținut vitele în grajd, hrănindu-le cu paie, cu fân – cei care mai aveau – sau pur și simplu apă, dar și aceea cu zgârcenie, că fântânile abia mai licăreau. Noroc – dacă se poate numi astfel – că vitele, mai toate, au început să refuze mâncarea și nici apă nu le mai trebuia. Ca întotdeauna la o calamitate, se căuta un vinovat. Cine a adus nenorocirea pe capul nostru? De ce s-a produs molima? Și dacă s-a produs, undeva, cumva, la noi nu, de ce nu s-a oprit dincolo de hotarul satului, alungată – sau ademenită – de cămașa ciumei? Era clar că vraja n-a funcționat. Și toți se întrebau de ce. Cele șapte Marii se țineau departe una de alta și toate erau palide ca și când o gheară le-ar fi prins de suflet și le-ar fi ținut captive unui teribil secret.

– De ce?

Acum se știe de ce.

Pentru logofani era tot mai clar că vraja n-a prins din aceleași motive pentru care n-a prins nici la 1205, nici la 1752, nici la 1874, nici la, nici la, nici la. Pentru că cel puțin una dintre femei a rupt porunca muțeniei și a vorbit. Sau a bombănit, sau a chicotit. N-a respectat, n-a putut să respecte cumplita poruncă a tăcerii. A scăpat în noaptea aceea un cuvânt, o silabă, un mic hohot de râs, o exclamație, un sunet care compromitea ritualul. Piatra cum să vorbească și cum să tacă femeia? De când e lumea, una dintre Marii, chiar și numai una, a scăpat cuvântul fatidic și totul s-a prăbușit. Niciodată cămașa ciumei nu și-a putut arăta puterea. Zadarnică truda melițatului, torsului, răsucitului, țesutului, cusutului, zadarnică speranța salvării dacă nu și-au putut ține un lacăt la gură, măcar o noapte, numai atât. Și nu l-au putut ține Mariile nici la 1205, nici la 1752, nici la 1874, nici acum, niciodată. O noapte la o mie de ani a fost prea mult. Atât ar fi trebuit: să tacă. Să-și vadă de lucru în tăcere. Numai noaptea aceea. Dar nu poți cere pietrei să vorbească și nici femeilor nu le poți cere să-și țină gura.

– Și de ce să nu poată domnule, de ce? Că doar asta nu era o joacă, era un pariu cu moartea, cu viețile noastre, de ce nu?

Țipă și bocește Maria Savului că i-au murit trei vițeii ca bujorii, vaca și două bivolițe cu lapte, plânge că asta era speranța de trai a familiei și ce se va face ea de-acum încolo fără vite și cu bărbatul bolânzit de supărare, dar femeia nu vrea nici în ruptul capului să spună care dintre cele șapte Marii a vorbit.

– Ar trebui ucisă cu pietre, ca pe vremuri, strivită cum strivești un șarpe, la apusul soarelui, să i se ducă sufletu-n iad!

Un val de furie crește în rândul logofanilor, avutul lor piere văzând cu ochii.

Ciuma era până acum un spectru vag, o primejdie fără chip, un prilej de conversație și presupuneri. Acum e ceva concret și teribil. Ceva care lovește, un ciocan al destinului care-ți cade pe creștet și te lasă fără aer și fără ziua de mâine, că cine nu are vite nu are din ce trăi și vitele n-au apărut în curtea omului de ieri, de azi, căzute din senin. Generații după generații au trudit ca pe pășunile satului să umble, să pască și să se înmulțească o mie de bovine, și fără ele satul nu mai e sat și oamenii nu mai sunt oameni. În câteva zile molima a trecut de la o uliță la alta, de la o margine la alta a micuței localități și, într-o săptămână, mai mult de jumătate din efectivul bovinelor era pierdut.

– Nu mai îngropați mortăciunile, a strigat cineva, nu se știe cine, dar strigătul a avut efect că oamenii s-au dezmeticit:

– Să le ardem! au zis și, chiar și peste cele din groapă, s-a turnat motorină și li s-a dat foc. A ieșit un fum groaznic și miros de carne pârlită, de păr ars, de oase răскоapte, o duhoare pestilențială și parcă cu cât duhoarea era mai nesuportabilă, oamenii sperau că răul care dispare lasă în urmă tot mai puțin rău, că lumea lor, mica lor lume nenorocită rămâne mai curată și mai ferită de năprasne. De cum venea atelajul cu cadavre, oamenii cu căngi le ridicau în scripeți, le aruncau în gropi, peste lemne și paie. Din butoaiele cu motorină se turna din belșug combustibilul unei arderi de tot. Logofanii, spăimiți, își făceau cruce și se rugau.

– Doamne, primește jertfa aceasta și ne cruță de nenorocirile molime! Primește, Doamne, ofranda boilor noștri grași, a vitelor noastre prășite cu trudă, iartă păcatele noastre și izbăvește-ne pe noi de pedepsele cu care ne cerți, fă să ardă o dată cu focul acesta răul duhurilor necurate care ne-ncearcă.

Preotul însuși căuta vorbe noi, sau poate altele vechi îi veneau în minte dintr-o memorie a spaimei. Ele ieșeau din tiparele scripturilor creștine, îmbrăcau forme de mult uitate sau poate altele cu totul noi:

*Nouă viței,
nouă ciucurei
cu boboci în coarne
umblă să răstoarne
muma mumelor
ciuma ciumelor
ciurda s-o păzească
ciurda s-o-ntărească
și să o ferească
de foame de sete
de foc și de apă
să apere satul
și de necuratul.*

Gropile fumegau asemeni unor altare de jertfă, și când cineva a zis: tot ce e bou sau vacă, bivol sau bivoliță, să treacă prin foc, să se curețe totul, acum că totul este bolnav! cei ale căror vite muriseră au năvălit în grajdurile celor cu vite încă vii și le-au căsăpît, le-au aruncat în groapă și le-au ars și pe acelea, spre a fi sacrificiul total și vindecarea mai deplină. Stăpânii ale căror vite, sănătoase încă, erau smulse cu forța și jertfite, protestau cu spaimă, dar se supuneau speriați ei înșiși de cele ce se întâmplau și rămăneau fără grai. A fost nevoie să se sape noi gropi și fumegau cincișase gropi deodată, ca niște crematorii diavolești, iar vântul ducea fumul lor puturos până departe, să afle lumea și să se cutremure.

Capitolul cinci

Atunci au început tinerii să fugă din sat. Câte doi, câte trei, cu bagajele sumar alcătuite, cu bani puțini în buzunar și fără să știe prea bine încotro se îndreaptă, cu voia părinților sau pe ascuns. Tinerii fugeau temători de molimă, dar și de carantina care avea să-i țintuiască locului ca pe niște victime sigure ale nenorocirilor ce s-au dezlănțuit. Părintele Răureanu a încuiat-o pe dulcea sa fiică, Adela, în camera ei, și

preoteasa îi ducea mâncare, sucuri și gumă de mestecat, îi golea țucalul, iar preotul însuși intra de trei ori pe zi, citea rugăciuni din Cartea Sfântă și o implora, fetița tatei, iartă-l pe tăticul tău că te ține ferită de ispitele cele rele, de căile pierzaniei, roagă-te la Dumnezeu să ne ierte, măcar o dată pe zi, fă semnul crucii că ai sufletul curat și ruga copiilor e primită, fă semnul crucii și zi doar atât: iartă-ne, Doamne! Juna Adela, dulce copilă, spunea că se simte minunat. Dacă are muzică rock, coca-cola și gumă de mestecat e fericită, nu-i pasă de ciună, nu-i pasă de Doamna Zăludă, ea-l iubește pe tăticuțul ei... și umfla un balon de gumă cât bășica de porc. Apoi balonul făcea plici! și fetița tatei izbucnea în râs. Fii fără grijă tăticuțule, fetița ta nu te părăsește niciodată, și noaptea, când toată casa dormea, fetița tatei a sărit pe fereastră și a dispărut în beznă. A luat cu ea căștile cu muzică rock, un ghiozdan plin cu gumă de mestecat și coca-cola, a lăsat un bilet liniștitor și dusă a fost, nici nu se știe unde. Părintele și-a smuls părul din cap și s-a năpustit asupra doamnei preotese cu dojeni și sudălmii cum nu s-au mai auzit până atunci la sfânta casă parohială, ba spun gurile rele că ar fi folosit ca obiect contondent și convingător chiar sfântul crucifix pe care-l purta cu venerație pe pieptul său mare și creștinesc. Doamna preoteasă Mirandola și-a purtat cu smerenie pocăința și vânătăile, dar n-a plecat să-și caute fiica, precum voise la început și chiar își pregătise o valioară, ci s-a resemnat să aștepte gândul bun în mintea jucăușă a copilei și efectul rugăciunilor disperate pe care bietul preot le adresa Sfintei Fecioare și Pruncului Sfânt. Doamna preoteasă a împodobit icoana Maicii Domnului cu ghirlande de flori de plastic, cumpărate chiar din expoziție, așa de frumoase că puteai jura că sunt adevărate. A împodobit icoana și a pus pe ea fotografia micuței Adela, dulcea copilă, așezată ca încă un prunc la pieptul Maicii Domnului pentru ca Sfânta Pururea Fecioară să o aibă în dumnezeiasca ei grijă și ocrotire.

Cele șapte Marii nu erau văzute pe nicăieri, parcă le înghițișe pământul, se ascundeau să nu atragă asupra lor supărarea și mânia obștii gata să explodeze la cel mai mic prilej. Ascunse prin șuri sau pivnițe, Mariile tremurau vargă și implorau sfinții din cer, pe Maica Pururea Fecioară, protectoarea lor, să le păzească de urgia care venea spre ele. Nu se mai arăta pe nicăieri nici Maria-Magdalena a Turcului, cea tăcută și cu capu-n pământ de o morfolise-n grajd Moș Chivu-Flit cu numai o săptămână înainte de a se fi ivit la răscrucea satului taurul aducător de ciună. Dispărușeră Mariile și asta îi ațâța și mai mult pe logofani.

Dar mai erau și alte păreri, repede înăbușite de vehemenți. Cu jumătate de voce, fata cea mică a lui Mitu Roth a îndrăznit a zice că poate ciuna era deja în sat când Mariile coseau cămașa, că venise adusă de cumplitul taur cu șase picioare, sau poate că s-a strecurat neobservată în timp ce oamenii le alegeau pe cele șapte Marii.

– Când cele șapte Marii trăgeau zăvorul ușii, ieșind cu cămașa-n băț, poate că ciuna venise demult și-și râdea de noi așteptând să ne lovească. Ce-ar mai fi trebuit cămașa să oprească, dacă molima venise deja?

– Poate o adusesesi chiar tu, destrăbălato! Pe unde ai umblat? Nu cumva tu ne-ai pricopsit cu nenorocirea? a sărit la ea Rosa lui Peter Lukas, și fata abia a scăpat din ghearele care o prinseseră de fustă, s-o dezbrace acolo, în praful uliței, să vadă lumea că e boțoasă și poartă-n pânțece păcat. Fata s-a ascuns sau poate a fugit, nimeni n-a mai văzut-o de-atunci și ipoteza ei a fost îngropată și uitată pe loc, fiind, ziceau logofanii, cât se poate de lipsită de noimă.

Părerea generală era că s-a făcut la timp cămașa ciumei, ce dracu'! pentru că ciuma nu lovise încă. Numai că n-a fost bună cămașa, pentru că porunca tăcerii nu s-a îndeplinit. Furia îndreptată asupra Mariilor nu se potolea.

– Cu pietre s-o strivim pe cea care a dezlănțuit epidemia! și tot mai mulți credeau că nu va fi curățenia satului deplină până nu se va arunca pedeapsa cerului asupra primei păcătoase, cea care a încălcat porunca tăcerii și nici măcar atât n-a reușit să facă pentru binele tuturor: să tacă.

– Să vină aici toate Mariile, să dea socoteală, să ne spună cine a pus blestemul pe capetele noastre.

S-a format repede o poteră și a pornit din casă în casă, în căutarea celor care au cusut cămașa ciumei, dar n-au știut să-și coasă și buzele măcar o noapte, doar atât. Potera a intrat mai întâi la Lae Turcu, a răscolit casa, întorcând totul cu fundul în sus, au căutat și-n lada cu făină, în firida cu lemne de foc, în cotețele găinilor, peste tot. Maria-Magdalena, cea tăcută și cu capu-n pământ, nu era nicăieri. Tot astfel au răscolit cele șapte case și, negăsind pe nimeni, furia a crescut și s-a revărsat din oameni, până când Rosa lui Peter Lukas a strigat cu vocea ei teribilă:

– Dacă nu se dă singură la iveală vinovata, punem foc la case, la șuri, la grajduri și la tot avutul!

N-a trebuit mult și oameni cu torțe s-au îndreptat spre ulițele care purtau osânda. Părintele Râureanu a sărit între ei, nebunilor, ce vreți să faceți? Cine sunteți voi să pedepsiți cu moarte și cu foc pe fiii și pe fiicele Domnului? Uitați ce-a zis Mântuitorul Hristos? Să ridice piatra numai acela care este fără de păcat! Înapoi, ființe netrebnice! Voi ridicați piatra? Voi, care sunteți plini de păcate ca moara de saci? Voi vreți să faceți dreptate? Voi care sunteți mai răi decât toți cei pe care Dumnezeu m-a ajutat să-i cunosc?

Dar furia mulțimii nu mai putea fi potolită. Cu greu au acceptat logofanii să aștepte până la al treilea apus al soarelui, și dacă vinovata nu se predă de bună voie pentru a fi judecată de popor, focul va trebui să spele rușinea tuturor celor șapte gospodării ale Mariilor, căci păcatul asupra tuturor se va afla. Părintele însuși, în Sfânta Biserică, la predică, a chemat pe Maria care a greșit să se căiască și să mărturisească la spovedanie păcatul, spre a fi iertată și primită iarăși în turma ascultătoare a lui Iisus, pentru a nu se lăsa prăduită de furia neștiutoare a mulțimii. Dar nimeni nu a răspuns acestui apel.

La Casa Markos ferestrele erau deschise și luminate sărbătorește. O muzică suavă se revărsa din 'năuntru și plutea pe aerul încețoșat de primprejur. Doamna Zăludă, mai tânără și mai frumoasă ca oricând, luneca pe parchetul de trandafir lăcuit ca oglinda și piruetele ei se desfășurau ca într-un zbor de pasăre. Doamna se ridica pe vârfuri, plana ușor și se rotea fermecată ea însăși de frumusețea valsului, în timp ce degetele fine și lungi ale lui Fritz fremătau pe claviatura pianului. Arpegiile se rostogoleau ca niște mărgele sonore, formau ghirlande, și ghirlandele îmbrăcau trupul mlădiu al Doamnei Zălude în voaluri diafane, cusute cu mărgăritare de sunete moi.

– Hai, vino, șontorog bătrân, îi spunea ea lui Fritz și, apucându-i ambele mâini, îl ridica de pe scaunul rotund al pianului, luându-l la dans.

Pianul continua să cânte singur, și Fritz dansa cu Doamna Zăludă izbutind să-și ascundă infirmitatea, piciorul acela cu trei degete mai scurt decât celălalt, beteșug pentru care frumoasa Doamnă Zăludă îl necăjea deseori.

– Este o noapte minunată, Fritz, cerul este senin și o boare plină de farmec umple văzduhul.

Lui Fritz văzduhul nu i se părea din cale afară de senin, și nici boarea nu era tocmai plină de farmec, ba chiar înecăcioasă i se părea boarea aceea, puțea urât, sau poate că tutunul inhalat o viață întregă să-i fi șubrezit plămânii și să-i fi vătămat simțul mirosului? Simțea uneori că se sufocă, alteori că trebuie să vomite, era un miros groaznic, dar căuta să-i fie pe plac tinerei sale stăpâne care l-a angajat pe viață, sigur că da, nimic nu-ți va lipsi de aici înainte! și el se bucurase că va fi așa. Dansul lor era vis legănat de melodie, și melodia se legăna și ea pe aripile unei încântări ca o beție cu miros de trandafir. Fluturi mari băteau din aripi galbene și liliachii, iar jocul lor se cuprindea în muzica atotcuprinzătoare.

– Ascunde-mă, nană Lina, bagă-mă în beci undeva, în povarnă printre butoaie, în șură sub fân, fă ceva cu mine să nu mă prindă nebunii satului, că vor să mă strivească, au turbat cu toții, nu mai țin seama de nimic.

La cotețul găinilor e un perete dublu, o ascunzătoare cât să încapă în ea un copil sau un adult cu genunchii la gură, strâns ghem, așa cum o fi stat în pântecul mamei sale. Există acolo de când e casa, și în fiecare gospodărie există ceva asemănător, în pivniță sau în pod, sau poate chiar în fântână, există o tainiță, că toți au avut de ascuns cândva bani, acte, podoabe scumpe sau chiar o ființă umană, în vreme de restriște, și vremurile de restriște n-au fost puține, și de ele n-a fost scutită nici măcar o singură generație. Ascunzătorile erau pregătite în taină, cu prevedere, încă în timp de pace și liniște, fără știrea vecinilor sau a copiilor, într-un secret desăvârșit.

– Vino cu mine, și gazda a luat-o pe fugară.

Tot astfel, încă șase gazde vor fi luat alte șase fugare. Cele șapte Marii au devenit de negăsit pentru puterile care le căutau. Puterile umblau din casă în casă, căutau prin magazii, prin grajduri, peste tot.

– Dacă vinovata nu se predă până apune soarele, șapte case vor fi în flăcări.

Miron Duțu a vrut să trimită o depeșă la stăpânire, o informare detaliată, semnată cu numele lui adevărat, dar telefonista a zis că telefonul este blocat. S-a dus iarăși la preotul Răureanu:

– Părinte, fă ceva, potolește-i! Ăștia sunt în stare să dea foc satului. Încă puțin și vâlvătaia ne cuprinde pe toți. Vom ajunge să ne ucidem unii pe alții și nici nu vom ști pentru ce.

La cârciuma lui Werestoy era o liniște de cimitir. N-am marfă, zicea el, argumentând că ieșirile din sat au fost blocate, că ne aflăm într-o carantină militară, dincolo de Dealul cu Plopi s-au instalat santinele și nimeni nu poate să intre, nimeni nu poate să iasă, magazia mi-e goală, nu mai am nimic. Abilul cârciumar profita de carantina păzită la răscruci ca să țină prăvălia închisă, cu toate pierderile produse de inactivitate, pentru că știa ce periculoși sunt astăzi logofanii, cum se aprind din nimic și pun repede mâna pe cuțit sau pe feștila cu care nu ezită să dea foc celor ce nu le mai sunt pe plac. Lukas o ține în continuare pe-a lui, că a fost atacat de Werestoy, și astăzi cârciumarul s-a convins că umblă prin sat o nebunie, un fel de turbare, o sminteală plină de primejdii. Primul lovit a fost Lukas. Acum îi curge din gură un lichid vâscos, are pete la subsuori și face febră cu tremurături. Îi cade părul. Iese din el o duhoare bolnavă, dar nici Rosa lui nu e în toate mințile. Când se-ntâlnește pe uliță cu elevele de liceu sare la ele să le rupă hainele, să le facă control ginecologic, acolo, în mijlocul drumului, lasă că știu eu că vreți să avortați, păcătoaselor! Din pricina voastră ne bate ciuma și ni se prăpădește avutul. Are ochii roșii, pe mâini i-au

crescut solzi mici, lucitori, pielea i s-a întărit și a căpătat o culoare cenușie care noaptea are sclipiri fosforescente.

După ea a înnebunit Torița Suciu. O ține bărbatul legată în casă, că vrea să iasă pe stradă cu fundul gol, că Dumnezeu a făcut-o pe Eva fără nici o fustă, goală-goală-goală, și că ea trebuie să umble astfel ca să se mântuiască. Bărbatu-său i-a mântuit o mamă de bătaie, învinețind-o pe buci și pe obraz, dar femeia și-a tocat hainele cu foarfeca și le-a aruncat în fântână zicând că hainele sunt scorneli diavolești și le-a blestemat. Și ca să nu fie nici cârciumarul iertat și ocolit de necazuri, nevasta lui grasă, mai mult lată decât înaltă și cu mustăcioară neagră pe buza de sus, și-a scurtat fustele, s-a rujat ca o pațachină și vrea să iasă în lume cu o pancartă de gât, proclamând libertatea sexuală și dreptul nevestelor la concediu balnear. Werestoy n-a legat-o de pat, ca Suciu pe Torița, dar i-a turnat luminal în ceai și acum nevasta lui doarme de douăzeci de ore, iar el se simte ca și când ar avea o bombă cu fitilul aprins în dormitor.

Misici nu mai prididește cu facerea actelor de deces pentru sutele de animale, scrie rapoarte care nu mai pleacă nicăieri pentru că poșta nu mai circulă, doar telefonul a fost deblocat și zbârâie încontinuu, veștile trec peste barierele carantinei, noroc cu telefonul! Așa au aflat logofanii că în curând va veni o comisie europeană să vadă cum e cu ciurma boilor și a vacilor deopotrivă, că tot aia e, adică să studieze și să pună la cale niscai ajutoare pentru bieții oameni. Fiecare se gândește cum să-și pledeze cauza, să arate cât e de sărac, cum să ascundă de ochii comisiei bruma de avere care i-a mai rămas și să spună că n-are ce mânca, n-are ce îmbrăca și bruxelliștilor să li se facă milă și na și ție, na și ție ar mai fi ceva de făcut, că altfel cu ce să pui la loc tot ce-a distrus molima, cu ce?

În sat izbucnesc scandaluri, oamenii se încaieră și scot din uitare conflicte vechi peste care se așternuse spuza veacului. Cineva și-a adus aminte că vecinul lui, hă-hă-hă, acum mai bine de o jumătate de veac, i-a răpit bunicului său mireasa din pridvorul bisericii, pe când plecase să se cunune. Se întâmpla imediat după războiul cel mare, când viața încă nu se așezase în tiparele de mai 'nainte. Răpitorul a urcat-o într-o sanie și a zburat cu ea în puterea nopții și a iernii. Fugarilor li s-a pierdut urma, dar s-au întors în sat peste șase ani, cu doi copilași pe lângă ei. Copiii, un băiat și o fetiță, aveau botine roșii, mucii la nas și spuneau poezii găfâite. Incidentul a fost clasat încă de atunci. Întoarcerea se întâmpla pe vremea colhozurilor, copilașii care au venit atunci în sat cu mucii la nas sunt astăzi oameni cu părul cărunț și nimănu i-a mai dat prin cap să le ceară socoteală cu lama custurii la beregată și mai ales să arunce povara răzbunării tocmai peste cei care, atunci când s-a furat mireasa, nici nu se născuseră încă. Iată că acum s-a trezit sentimentul răzbunării în logofan și, de la trecerea unei găini printre ulucile gardului, s-a încăierat cu vecinul și i-a strigat:

– Să dispari de-aici, că tatăl tău a pus rușine pe neamul nostru și a răpit-o pe târfa de mumă-ta și s-a însurat cu ea prin străini. La casa asta și la pământul ăsta n-aveți nici un drept și să plecați de aici! Altfel veți muri.

Și ca să fie amenințarea mai credibilă, a pus otravă într-un boț de mămăligă și, într-o singură zi, au rămas fără viață câinele și toate orățăniile vecinului.

Soarele stă să apună și nici o Marie nu s-a prezentat să recunoască păcatul, jalea în sat e tot mai mare, că acum nici vitele sănătoase nu mai sunt iertate, totul se aruncă la groapă și se arde. Cei care și-au pierdut șeptelul nu pot să vadă că altora nu le-a murit nimic și vai de capra vecinului!

– Păi cum vine treaba? Io cu paguba și ăla cu belșugu'? Dreptate e asta?

Călin Cazacu avea șase vaci cu lapte, vaci de rasă, cărmizii, cu ugerul cât banița și doi bouleni pregătiți pentru livrare cu care mai ara și căra recolta. Își iubea

animalele ca pe ochii din cap și s-a pus cu pușca la poartă zicând că ăla care-i trece pragul se umple de alice, că a băgat în armă cartușe cu alice de urs.

Răuvoitorii s-au oprit temători în poartă, n-au pășit înainte, dar nici n-au pregetat să amenințe:

– Nu scapi, tu, Cazacule, îți venim noi de hac și ție și bovinelor tale, că doar n-oi fi tu mai cu moț decât noi, adică nouă să ne moară tot și ție nimic?

Amenințările s-au împlinit, că-n a doua noapte de veghe, Cazacu a ațipit, că era singur și nedormit de două nopți. Logofanii i-au luat pușca, l-au bătut măr și l-au legat cobză. S-au dus la grajd. Au scos vitele, așa sănătoase cum erau, și le-au mînat spre crematorii. Le-au lovit cu toporul în cap și care cum cădea, o trăgeau cu cîngile în groapă. Cinci vaci mari, de rasă, cu ugerele cât banița și doi bouleni cât casa, vînjoși numai piele și mușchi, s-au prăpădit cât ai clipi și fumul lor parcă era mai negru și duhoarea mai grea, că erau vite voinice, trăite bine, și gospodarul le îngrijise ca pe niște prințese. Cinci vaci, am zis, pentru că a șasea era gestantă și a pierdut vițelul pe drum, fugărită cu bătele. Pe aceea au ucis-o înainte de a se ridica de jos, abia zvârlise vițelul din ea când Surdu a pălit-o cu toporul în cap. Pe vițel l-au săltat cu furca de fân, i-au înfipt furca-n piept și l-au ridicat în sus ca pe o pală de paie. L-au aruncat în groapă. Vietatea mai dădea din picioarele subțiri, ca un cărăbuș dădea din picioarele subțiri și ude încă, cu balele nașterii pe el, că mumă-sa nu apucase nici să-i facă tradiționala toaletă, lingându-l. Carnea fragedă sfârâia. Picioarele mult prea lungi față de trupul micuț zvâcneau. Pe botul lipsit de dinți curgeau șuvițe de sânge negricios. Apoi totul s-a înnegrit și s-a făcut scrum.

Când a reușit să se trezească din năuceală și să se dezlege, Cazacu și-a chemat fiul și nepotul, s-au dus la icoane și-au cerut lui Dumnezeu dezlegare, apoi s-au dus și au pus foc la grajdurile celor care i-au ucis vitele. S-au strecurat prin fundul grădinilor, la adăpostul nopții, cu feștile muiate-n seu. Patru grajduri au incendiat și focul ar fi cuprins toată ulița dacă nu săreau să-l stingă, cu mic cu mare, că nu dormea nimeni. Sminteala a cuprins așa de multă lume și primejdia era așa de zorită că au năvălit în sat patru mașini de pompieri și trei camioane cu mascați și s-au desfășurat în trăgători și au făcut lanț viu ca să-i despartă pe beligeranți. Au interzis să mai iasă cineva din casă, și de cadavre au început să se îngrijească ei, după ordin militar și cu socoteală științifică. Apariția mascaților a semănat groază și indignare:

– Ce caută ăștia aici? Cine i-a chemat?

Și atunci și-au adus aminte de Misici, că el, de la o vreme, stă tot cu telefonul telefonistei la ureche și dă rapoarte și cere întăriri.

– El e turnătorul! El e trădătorul! și ura toată s-a îndreptat spre el. Dar nimeni nu-l mai putea atinge, că nimeni nu mai avea voie să iasă din ograda proprie, și nici n-ar fi îndrăznit de frica mascaților, care știu să lovească unde trebuie și în trei secunde ești întins la pământ cu cătușe la mâini, științific și profesional. Oamenii circulau dintr-o gospodărie în alta pe ascuns, sărind gardul vecinului, fără să mai iasă în uliță, unde îi așteptau santinelele cu glonțul pe țevă. Numai că erau vecini și vecini, unii prieteni, alții dușmani, după cum fuseseră loviți, fie de ciumă, fie de sminteala celor păgubiți.

Ciuma boilor făcea ravagii între bovine și bubaline. De caprinele Moșului Chivu-Flit nu s-a atins. Moșul mulgea liniștit căprițele și căprițele behăiau ciugulind crenguțele și mugurii pomilor din grădină, că nici vorbă să mai poată ieși cineva la pășune. Moșul mai avea doar o felderă de boabe și cugeta că decât să-și facă el mămăligă, mai bine le împarte căprițelor și se tot gândea cum să facă împărțeala mai dreaptă, că nu prea se pricepea la socoteli. Gândea că ar trebui să împartă totul pe

zile, și porția zilnică să o împartă pe vietăți, atât la capre, atât la iezi și, bineînțeles, câteva boabe în plus șapului, că el are munci mai secătuitoare de forță.

Pe când cugeta el așa, negăsind o procedură de împărțeață practică și fără părtinire, auzi de dincolo de pârleaz un chicotit și imediat o izbitură înfundată, ca și când ar fi căzut ceva greu, un sac sau altă greutate moale peste gard.

– Fi-ți-ar mărăcinii să-ți fie, moșule, că n-ai fost în stare să pui toporișca la lucru să curețe locul, uite cum m-am zgâriat. Și urzicile astea! M-am bășicat toată.

Fira Surului își dezvelea pulpele alb-luminoase pe care mărăcinii lăsaseră desene cu dungi grațioase, trandafirii.

– Îți place? îl întrebă ea pe moșneag, nu atât cu reproș, cât cu provocare, adică, arătându-și pulpele, voia să zică: ai vrea așa ceva?

– Sigur că-mi place, he-he-he, toată viața mi-a plăcut și nu mă mai satur. Dă-te-ncoa', mai la lumină, să le privesc mai bine, mânca-le-ar moșu, că de-acolo le văd prea îndepărtat.

– Te gândești numai la lucruri rele, nene Chivule. Eu îți vorbesc de suferința mea, că m-am zgâriat toată, m-am urzicat, și matale umbli cu gândul pe la lucruri de rușine.

– Ba tocmai la suferința ta mă gândesc, fătuco dragă, o cunosc eu de mult. Ți-a intrat o muscă știi tu unde și ai venit la moșu' că are el o pompă anume să dea cu flit. Și asta nu e de rușine, frumoaso, ascultă la mine. Păcat nu este să vorbești adevăr, păcat este să te dai pe după cireș, he-he-he, și să zici nu, nu, când pe tine te arde la rărunchi de poftă și de plăcere.

– Vorbești acum ca Doamna Zăludă, aia de-i întărâtă pe oameni și zice că-i învață.

– Ai fost pe la ea? Te-a ademenit și pe tine cu licoare de lacrimă de cerb?

– N-am fost, dar am visat-o, nene Chivule, mereu o visez. De când a venit în sat, nu pot să pun capul pe pernă că tot la ea mă duce gândul și e ca o vrajă de mă zvârcolește noaptea în pat și nu pot să dorm.

– Și-ți place Doamna Zăludă, Firo neică? Îți place?

– Nu-mi place, moșule, da' mă-nfioară. Mă trece un fior călduț când pune mâna pe mine.

– Păi cum pune mâna pe tine, dacă e doar în vis?

– În vis, nene Chivule, da' în vis e mai rău ca-n puterea zilei, că dacă ar fi aievia așa îmbrânci-o cât colo și așa zice piei, Satana! Da' cum poți să te pui cu visul? Asud de zbućium când mă mângâie Doamna Zăludă și rămân lac de sudoare și mă rușinez de cât de slabă sunt când încep să-mi umble pe sub piele fluturii aceia galbui. De ce s-or fi năpustit pe mine gângăniile astea, moșule, ce le-am făcut?

– Nu doar pe tine, Firo, nu doar pe tine. La toate muierile, ba chiar și la puștoaicele care sug guma de mestecat, he-he-he, le umblă fluturii pe sub piele și ele se zbućiumă, dar unele zic că nu, altele zic că da.

– Și care îs mai faine, nene chivule, ălea de zic că nu, sau ălea de zic că da?

– ălea de nu umblă cu prefăcătorie, că lui Dumnezeu nu-i place lucrul ascuns, și nici mie nu-mi place.

– Dumnezeu ăsta al dumitale se dă cu plăcerea după cum te dai dumneata. Tare mi-e teamă că cel despre care vorbești nu e pe-o vorbă cu Dumnezeuul părintelui Răureanu. Ce zici?

Moșul a răs. Femeia a zămbit știutoare. S-au așezat pe prispă, la umbră, pe un țol împletit din cânpe multicolore și moșul a uitat de împărțeață boabelor. Caprele țopăie nemulțumite și sar peste cotețul găinilor și peste grămada de lemne, se cațără peste tot și behăie scurt. Moșului nu-i mai pasă de ele și mângâie cu răbdare multă pulpa caldă a Firei.

– Ce piele bună ai tu, Firo, simt fluturii pe sub ea cum dansează plăcut.
– Taci, nene Chivule, taci că vorbele astea mă răstoarnă cu totul și uit de mine, uit unde mă aflu.

– Și dacă uiți, ce? Uitarea o fi un păcat? Omul trebuie să mai și uite, dacă e cu mulțumire și nu dă suferință nimănui.

– Da' parcă e prea mult și mi-e frică de atâta plăcere câtă simț.

– Omul să se mulțumească cu ce i-a dat Dumnezeu, să nu râvnească la mai mult. Da' tot ce i-a dat Dumnezeu să folosească, să nu lase de izbeliște, că ăsta e păcatul, he-he-he! Și tinerețea, și frumusețea, și pofta, și plăcerea sunt pentru om. Se cade să nu ne rușinăm. Doar minciuna e de rușine. Rușinează-te, Firo, când te sclifosești și pui ocară pe unul și pe altul c-au făcut ce-ți place și ție să faci. Că-ți place, lasă că știu eu, parcă nu văd?

Moșul a dat de-o parte poalele Firei și ea stă fără rușine cu trupul gol în puterea soarelui. El îi mângâie pânțele supt, că e tinerică Fira și are încă mijlocul de viespe. Țâțele ei sunt rotunde și tari, cu sfârcurile negre ca două duche dulci.

– Știi ce-mi place mie la dumneata, nene Chivule?

– Știu fătuco, că mi-ai mai spus. Da' nu este meritul meu, he-he-he, ci prostia ăloră de cred lucruri slabe. Feciorașul cu caș la gură crede că dragostea e ca la sporturi, bagi o chestie în altă chestie. Dar lasă, că timpul trece. Când o fi ca mine o să afle ce înseamnă să te îngâni cu razele soarelui la mângâiatul unei femei. Habar n-are câtă dulceață slobozește peste suflet o clipă de drag duios. Că și eu am fost, he-he-he, nebun de câtă tinerețe sălbatică era în mine și nu mă lăsa să respir. Da' Dumnezeu îți ia pe o parte și-ți dă pe alta, îți ia ceva și-ți dă altceva. Omul cât trăiește are, are mereu, numai că nu știe că are, sau nu știe ce.

– Nu cumva te-a instruit și pe dumneata Doamna Zăludă?

– Poate pe moșul meu să-l fi instruit. Că eu ce știu și ce simț, știu și simț de când mă știu. Așa m-a făcut mama acum o sută douăzeci de ani.

– De ce-ți place dumitale să spui că ai o sută douăzeci de ani?

– Păi am.

– Păi n-ai.

– De unde știi tu că n-am? Am. Scrie negru pe alb în registru, la biserică.

– Scrie de tatăl dumitale. Am întrebat pe părintele și mi-a spus. Dumneata ești născut mai târziu și de dumneata nu mai scrie, că era război și oamenii s-au dus în bejenie.

– Dacă nu scrie, înseamnă că ăla de care nu scrie nici nu există. Există ăla de care se scrie, adică eu, ăla care este.

– Te lauzi.

– Și dacă mă laud, ce? N-am voie? Omul are voie să se laude, dacă-i place. Numa' să nu mintă.

– Adică cum să nu mintă, dacă se laudă?

– Uite-așa. Dacă eu aș zice o minciună ca să capăt o pensie mai mare, sau să-mi dea cineva ceva în plus, sau ca să năpăstuiesc pe cineva, să-l bag la necaz, ar fi minciună. Da' dacă eu zic așa, că-s ăl mai fain, asta e voie, că nu face rău la nimica, și tu n-ai decât să crezi ce-ți place.

– Dumneata sucești regula după cum îți convine.

– Păi nu?

– Păi nu. Dacă zici că ești ăl mai fain, eu una, te cred, că știu ce știu. Da' dacă zici că ai o sută douăzeci de ani, să te creadă caprele dumitale. Ești un lăudăros! Și Fira se răsuci ca o zvârlugă, îl încălecă pe moșneag, își aruncă rochia de pe ea și rămase goală, strălucind în soare. El răsese.

Capitolul șase

Nimeni nu știe ziua când a murit, suspect de ciurma boilor, Peter Lukas. Rosa l-a ținut ascuns aproape două săptămâni și doar duhoarea a dat-o de gol. Vecinii, care au sărit pârleazul atrași de mirosul de hoit, au încremenit în gura beciului. Trupul descompus al lui Lukas zăcea pe pardoseala de cărămidă și prin zemurile care curgeau din el mișunau gândăcii.

– Să nu-mi luați bărbatul că vă omor! striga Rosa și pielea ei avea scilpiri fosforescente.

Mai gravă decât faptul morții era cauza acestui deces menit să semene panică între logofani.

– Nu poate fi ciurma boilor, argumenta Misici. Boala asta nu trece la om, este a boilor. Lukas nu e bou.

– De unde știi? Chiar vara trecută, părintele Râureanu, scos din fire de tâmpeniile lui, a decretat: Măi, Lukas, îmi pare rău să ți-o spun, dar tu ești un bou, mă, un mare bou! Acuma uite, ciurma l-a găsit și se confirmă.

– Popa nu trebuia să spună așa, intervine indignat Savu Alexe, ufologul, autorul nuvelei despre amorul quasariilor, cel căruia părintele îi spusese că are fantezie bogată, dar n-are minte deloc.

– Ce-i fi fiind tu să decizi ce are și ce nu are dreptul preotul să spună? Ești protopop?

– Eu judec în context. Zicând că Lukas e bou, popa a rostit o vorbă cu efect deviat. Vorba asta, rostită de o autoritate religioasă, a creat derută între viruși, s-au produs perturbații în baza de date și molima a greșit adresa. Bietul Lukas a căzut victimă unui dezacord informațional. Unei agresiuni verbale. Adică unei vorbe-n plus. Toți suntem victime ale vorbelor care se spun în plus.

– Dar parcă el, Lukas, cât a trăit, n-a spus destule vorbe-n plus? Și n-a comis și el dezacorduri informaționale? Nu era și el un trăncănic? Și-un Ghiță-contra?

– Și de unde scoateți voi că o vorbă poate ucide un om? Ce, vorba e glonț? se încontra Lică Moț, un văcar cu nici patru clase primare.

– Un om nu, dar un bou da, pe bou îl poate ucide, îi explica, cunoscător, Lae Turcu.

– Tu să taci, Turcule, că-ți vine și ție rândul. Vezi că ai pe cap niște coarne cât toate zilele. Dacă ciurma zice că și tu ești bou, ce te faci?

– Ha-ha-ha, râseră toți, că așa este între logofani, oricât ar fi situația de neagră, nu se poate fără un ha-ha-ha!

Misici însă era prea intrigat ca să se lase tras la partea distractivă:

– Dar nu pricepeți, oameni buni? Întreba el insistent, Lukas n-a murit de ciurmă, de altceva a murit.

– Adică de prea multe vorbe?

– Poate, nu zic nu, dar nu de ciurmă.

– Are toate simptomele molimei, spuneau cei care, înfruntând miasmele otrăvitoare, pătrunseseră în pivniță.

– Da, are simptome, dar n-are ciumă, obiecta Misici, care și el intrase în pivniță și chiar palpase, fără scârbă, cadavrul înmuiat de ședere.

– Și ce vrei să zici că are?

– Are altceva, nu știu ce.

– Dacă nu știi, foarte bine, îl ardem.

Și l-au ars. L-au ridicat cu cângile și l-au aruncat într-un sicriu. Sicriul l-au pus pe o căpiță de paie și i-au dat foc. Rosa jeleşte și acum, dar plânsul ei seamănă mai mult a răs nebunesc:

– Puiul meu drag, bărbăţelul meu!

O dată cu moartea lui Peter Lukas, groaza a sporit în mica localitate a logofanilor. Ciuma boilor figura în nomenclatorul veterinar și în conștiința publică drept o maladie a bovinelor și bubalinelor. Nici prin lapte, și nici prin carne nu afecta organismul uman, ci numai pe orizontala speciei făcea distrugerii catastrofale, imposibil de prevenit. Acum exista un mort. Unul cu simptome de ciumă, cu ganglionii inflamați, cu pete pe corp, cu unghiile căzute din degetele purulente, cu grave tulburări de judecată și de comportament. Un om sau, oricum, o ființă despre care crezuseră că este om, murise. Unul singur, dar nimeni nu putea să spună că va fi numai el. Când oficialitățile au aflat de acest deces, au cerut trupul defunctului la autopsie, dar cadavrul arsesese și cenușa fusese risipită. Fumul se împrăștiase în vânt aidoma celui ridicat deasupra gropilor în care ardeau bovine. A debarcat în sat o echipă medicală cu laborator volant de analize și a început să cerceteze suspectii, să le ia sânge. Panica s-a răspândit și mai cutremurătoare. Se căutau oameni contaminați. Mai întâi Rosa Lukas și Torița Suciu au fost băgate în carantină specială și li s-au dat pastile că dormeau și ziua și noaptea. A urmat apoi nevasta lui Werestoy, cârciumarul, și denunțurile au început să curgă. Teoria că cea mai bună apărare este atacul era bine cunoscută de logofani. Cei care aveau chiar și cea mai vagă impresie că ar putea fi suspectați au început să toarne în urechile autorităților verzi și uscate, „simptome” care să ateste o judecată alterată și un comportament aberant, minciuni de tot felul, capabile să culpabilizeze fără excepție satul întreg.

Despre Moș Chivu-Flit se spunea că behăie ca o capră și bese ca un țap, iar asta nu poate fi decât ciumă.

Despre Miron Duțu, celibatarul, poreclit și Trăncănici pentru cât de mult îi place să se audă vorbind, se spune că urcă noaptea pe acoperișul casei, de unde ține sub observație localitatea să vadă cine intră și cine iese de la Casa Markos, apoi povestește cu lux de amănunte tot ce vede și tot ce aude, mai ales că se apropie uneori târâș-târâș până sub ferestrele respectivului imobil și încearcă să intercepteze cu auzul propriu anumite conversații și sunete excitante.

Culiță Nan, om cu scaun la cap, persoană respectabilă, tată a trei băieți cu armata făcută, a fost denunțat că umblă noaptea prin crivină căutând o vulpe cu coada de aur. Chiar așa a zis, vulpe cu coada de aur, ceea ce nici în basme nu se pomenește, nici la SF, și e limpede că s-a bolânzit.

Savu Alexe, devorator de literatură SF și autor al unei nuvele despre amorul quasarilor e acuzat că întinde fel de fel de sârme și discuri de tablă pe acoperișuri și între plopii cei înalți, căutând să intre în contact de colaborare cu extraterestrii. El ripostează motivând că cele întâmplute, adică perturbările de puls vital și de comportament, recte molima impropriu numită ciurma boilor, sunt efectul unor interferențe ce se produc periodic cu orizonturile unor universuri paralele. Ignorarea la nesfârșit a implicării fenomenelor cosmice încă neomologate oficial în situațiile

terestre de excepție ne va cauza o serioasă rămânere în urmă cu consecințe istorice dezastruoase, susține ufologul.

– Ne-o vor lua înaintea vulgarii și arpanezii, troglomanii, ba chiar și harbenarii, domnilor, harbenarii! Vom ajunge în situația rușinoasă ca ei să aibă servicii consulare pe orizonturi paralele, iar noi nici să nu fim recunoscuți ca nație, ca popor.

Savu Alexe cere în scris a u t o r i t ă ț i l o r în f i i n ț a r e a în L o g o f a n i a a u n u i i n s t i t u t s p e c i a l i z a t de observare a fenomenelor cosmice neomologate și autorizarea unei catedre de ufologie pe lângă Colegiul de Vânătoare și Pescuit. Cu ocazia ultimului denunț a formulat propunerea de editare a unui hebdomadur cu care el însuși s-ar însărcina, sub rezerva acordării de către stat a stipendiilor necesare.

– E nebun de legat, domnilor, este nebun, spune despre ufologul local Mitu Roth. Are ciurma boilor, nu vedeți?

Însă și despre el circulă vorbe incriminante. Mitu Roth a fost reclamat că duce tratative secrete cu Fritz, șoferul pictor și pianist de la Casa Markos, ca să fie și el înscris la cursurile serale ale școlii de sex. Plătesc orice taxă, se spune că ar fi zis Mitu Roth, plătesc, nu mă joc. Am oi, vând oile. Am căruță cu cai, vând caii!

La rândul lui, pădurarul Vasile Pomuț vocifera de dincolo de palanul său, unde fusese imobilizat de carantină:

– Nimeni nu spune nimic despre răpirile de persoane. Lasă-i pe cei care au plecat de voia lor, vorbesc despre răpiri, despre dispariții misterioase. Au dispărut băieții și fete în toiul nopții din casele părintești. Unii au plecat să lucreze la drumuri sau să spele vase prin restaurante, să danseze cu fundul gol prin baruri, mă rog, treaba lor! Dar este vorba despre cei care au dispărut de parcă ar fi intrat în pământ. Seara s-au culcat cuminiți în pătuțul lor din casa natală și dimineața mai ia-i dacă ai de unde. Cine i-a răpit? Unde s-au dus? Unde sunt băieții și fetele noastre? Ce face primăria? Ce face garda financiară? Ce face parlamentul? Televiziunea și-a pierdut imparțialitatea și slujește interese cosmopolite. Trăncănim toată ziua despre Europa și noi ne afundăm tot mai adânc în Codrul Vlăsiei.

Femeile nu scâpau nici ele de acuzațiile rușinoase. Despre Fira Surului, tânăra văduvă care se giugiulea cu Moș Chivu-Flit în vreme ce biete capre flămânde rodeau scândurile de la gard și fusceii de la scară, făcea farmece cu creastă de cocoș ca s-o iubească moșneagul și ademenea cocoșii vecinilor să le ia scalpul pentru vrăjitorii. Despre Torița Suci curgeau vorbele că scrie scrisori de dragoste la vedetele de cinema și că în loc de lac de păr folosește vopsea de sobă numită aurolac, să se îmbete iubiții care-și bagă nasul în părul ei și să viseze frumos. Fritz, șoferul, pianistul și pictorul de la Casa Markos, era acuzat că poartă numai frac și joben ca să nu i se vadă cornițele și nici coada pe care o ține înfășurată colac în turul pantalonilor.

Chiar și despre părintele Râureanu cineva a zis că de când i-a fugit fiica, luând cu ea numai căștile cu muzică rock și un ghiozdan plin cu gumă de mestecat și coca-cola, popa a pus poza Adelei peste icoana Fecioarei Maria și – curat sacrilegiu! – în loc să se roage la Fecioară, se roagă la fiică-sa, care, pretinde el, tot fecioară se cheamă că este.

Ancheta epidemiologică s-a suprapus apoi peste o alta, penală, declanșată de cei care au reclamat distrugerea a sute de exemplare bovine și bubaline de rasă, incendierea unor grajduri și acareturi, pericolul social reprezentat de comportamentele panicate și de dezinformare, haosul stârnit de zvonurile alarmiste, manifestările de anarhie și vandalism. Au fost și voci care au susținut cu tărie că ciurma boilor nici n-ar fi existat, că totul n-a fost decât o ficțiune, o înscenare pusă la

cale de mafioții care doreau să aducă satul la sapă de lemn și să-l cumpere apoi pe nimic. Toate vitele au murit sau au fost căsăpite fără nici un motiv real, numai să pară că există o maladie, și încă una cu totul atipică, neclasificată în nici un tratat medicinal, o ciumă inventată anume ca să dispară șeptelul autohton, să nu facem concurență pe piața europeană fermierilor din statele mai apusene, ci, dimpotrivă, să importăm cu bani grei laptele, untul și carnea de la vecini.

Acuze grave s-au rostit și la adresa Doamnei Zălude, precum și pe seama șoferului pictor pianist Fritz, agenți sub acoperire într-o agentură de spionaj și sabotaj etno-erotic-etic, parașutați în sat pentru a distruge fibra morală a unei nații străvechi, care de patru mii de ani supraviețuiește triumfător în spațiul carpato-danubiano-pontic. Numai că aceste grave acuze nu se puteau confirma, pârâții erau de negăsit, iar locațiile indicate de denunțatori se dovedeau de fiecare dată fanteziste. Dar informările, denunțurile, reclamațiile, toate acestea scrise pe hârtie, din fanteziste deveneau dimpotrivă, concrete, dureros de concrete.

– Domnilor, hârtia asta pute! a strigat într-o zi cel mai tânăr dintre grefieri, și a purtat hârtia pe la nasul colegilor săi care confirmau și ei:

– Da, pute. Toate hârtiile astea put.

A fost sesizat Parlamentul. O delegație a grefierilor, procurorilor și magistraților a cerut spor de pericolitate, pașapoarte diplomatice, bonuri de masă, deodorante Chanel, laptopuri personale, telefoane mobile, automobile germane și concedii de refacere la Marea Caraibelor, plus un regim de pensii special, altul decât cel pentru muritorii de rând. În acest sens a fost lansat un proiect de lege adoptat de Senat în procedură de urgență, iar Camera a adus amendamente substanțiale care să protejeze inclusiv familiile personalului din justiție, familiile jandarmilor și polițiștilor, dar încă nu s-a stabilit până la al câtelea grad de rudenie să se extindă efectul legii. Dezbaterile parlamentare făceau ca întreaga națiune să realizeze proporțiile imense ale tragediei care se consuma în micuțul ținut al logofanilor și eroismul celor care mergeau la fața locului s-o constate și să o stăvilească.

În toate satele există câte un agent veterinar, câte un Misici, omul care știe tot, care se pricepe la boi, la oi, la vaci, la cai, la capre și – bineînțeles – la oameni. El se află mereu acolo unde se întâmplă ceva. Este purtătorul de vești și țapul ispășitor. Misici al nostru nu era o excepție. Așa că învinuiri cumplite s-au emis pe seama agentului veterinar care n-a luat din vreme măsuri pentru a preveni apariția și extinderea maladii.

– N-a făcut vaccinări corespunzătoare. Serurile pe care le-a băgat până acum în animale nu fac nici cât o ceapă degerată, toate sunt apă de ploaie, H₂O, pentru care noi am plătit bani grei. N-a luat măsuri preventive, n-a desfășurat campanii profilactice. De când primește leafă de la stat și ciubucuri de la săteni, nici măcar o dată n-a vaccinat vitele împotriva ciumei. N-a făcut nici educație sanitară, n-a pus afișe, n-a formulat nici un fel de avertismente și nici clipuri publicitare n-a făcut. N-a dat amenzi. De ce, domnule, de ce n-a dat amenzi? Ca să ne prăpădim avutul? Ca să se distrugă satul? Să ne moară vacile, nevestele și copiii? Este limpede ca lumina zilei că el slujește interesele dușmanilor noștri. Este vândut. S-a pus în slujba mafioților, a șpagagoților, a poligloților, a masoneriei mondiale! Trebuie pus la zid, împușcat fără milă și să plătească toate pagubele, până la ultimul leu! El e criminalul, Misici! Misici e criminalul!

Și cu toată carantina și cu toată interdicția de a se circula pe ulițe, mâna lungă a securității satului a ajuns în mica gospodărie a agentului veterinar și a ucis cu

luciditate revoluționară întregul șeptel, adică singura mătă găsită în exercițiul funcțiunii, pentru că Misici se ascunsese din vreme sub poalele telefonistei, în micuța cabină din spatele primăriei. Telefonista îl hrănea cu pâine și gem de zmeură și îi făcea tot timpul ceaiuri hepatice, că avusese cândva o hepatită și se resimțea.

La persoana primarului nu s-a emis nici o reclamație pentru că nimeni nu l-a mai văzut din toamna trecută. Unii spuneau că s-a dus la băi de nămol pe malul mării, alții că face muncă de lămurire cu balerinele de prin barurile tomitane să le convingă pe fetele vesele și grațioase să se mărite cu tractoriștii vânjoși din Bărăgan și să dea naștere, cât mai repede cu putință, unor copii performanți, viitori campioni olimpici și chiar jucători competitivi în viitoarea echipă de fotbal a Logofaniei. Nevasta lui, care nici ea nu prea stătea în sat, că umbla să-și viziteze rudele de la Viena și Chișinău, zicea de domnul primar că are treabă prin Italia, pe la Torino și prin Trieste pentru niște afaceri de interes național. Că o fi fost el într-o parte, că o fi fost în alta, singura certitudine este că nu era acolo, la locul faptei, pentru că nimeni nu-l vedea și invizibil n-ar fi putut să fie, deci nu era. Și de unde nu e, nici Dumnezeu nu cere.

Părintele Răureanu gemea strivit de tristețe. El nu reclama pe nimeni că, de atâta supărare, nici nu mai avea chef să iasă din casă, bașca interdicția. Nu se mai ducea nici la vecernie, nici la liturghie, și patrafirul rămânea nedesfăcut pe policioară. Dintr-o icoană cu foiță de aur îl privea, prin sticlă, la fel de trist, un Dumnezeu uluit de câte îi era dat să vadă, un Dumnezeu cu lacrimi în ochi. Oare ce-oi fi greșit, se întreba Cel Fără de Greșeală, ce-oi fi greșit că l-am făcut pe om după chipul și asemănarea mea, și el uite ce-a ajuns! Părintele Răureanu era și mai neconsolat văzând cât de trist este Dumnezeul îmbrobodit în flori de plastic, strivit între foița de aur și sticla icoanei, între poruncile sale și produsul mizer pe care vânzoleala logofanilor îl arăta. Se uita părintele la buzele lui Dumnezeu, încercând să descifreze mesajul, și buzele-i spuneau că Dumnezeu se tânguie privind rezultatul jalnic al Sfintei Sale Creații. Chiar nimic din ce ți-am dat nu te mulțumește, omule? Chiar nimic din ce am creat pentru tine nu te mai bucură? Nici soarele, că l-am făcut destul de aproape ca să te încălzească și destul de departe ca să nu te ardă, nici apa, pe care am făcut-o să-ți stâmpere setea, să-ți spele trupul și să urce cu minunea vieții în toate tulpinele de floare și rod? Am avut încredere în tine, omule, și tu m-ai trădat. Ți l-am dat pe Fiul Meu ca jertfă îndreptărilor tale și îndreptările tale nu mai sosesc și Eu de mult le aștept. Vedea lacrimi părintele Răureanu în ochii Dumnezeului dintre ghirlandele din flori de plastic, de sub sticla icoanei, și poate chiar erau lacrimi, pentru că și în ochii părintelui erau.

Reclamațiile, pârâciunile, denunțurile, injuriile și calomniile jechoase curgeau ca o avalanșă, pârând că vor acoperi în curând lumea toată în revărsarea lor puturoasă și potopitoare. În fiecare zi, doi soldați duceau la arhiva improvizată în fostele grajduri ale colhozului două roabe încărcate cu documentele zilei respective și raportau că în curând nu va mai fi spațiu de depozitare, și nici căi de acces libere să se poată ajunge la raft. Soldații purtau pe chip câte o mască anti-gaz, să-i ferească de duhoarea care ieșea din acte și, după ce-și încheiau misiunea, cădeau amețiți de câtă otravă se strecurase prin piele în ființele lor ostășești, dar totuși tinere și pe deplin vulnerabile.

Din pricina carantinei, anchetatorii și procurorii încartiruiți în corturi de campanie împrumutate de la armată activau în condiții precare, primeau sesizările în plicuri dezinfectate cu clor pesticid, le examinau protejați de o sticlă securizată și nu puteau chema la interogatorii și confruntări decât 30-40 de persoane zilnic, iar asta cu precauții extreme. Reclamațiile se înmulțiseră peste măsură, fiecare se afla în conflict cu fiecare. Numărul proceselor creștea exponențial. Jafuri, ucideri de animale, incendieri, violuri, tâlhării, calomniile de tot felul, sechestrări de persoane,

amenințări. *Fiat iustitia, pereat mundus!* exclama celibatarul frenetic Miron Duțu, care nega cu înverșunare că ar fi fost cândva informator al poliției secrete și amenința că-i va da în vileag pe adevărații informatori, pe corupții care au făcut avere șantajând persoane credule și inocente, care au devalizat bănci, instituții publice și case de ajutor reciproc, au jupuit fondurile de investiții și fondurile comunitare, dar mai ales are să-i pună la stâlpul infamiei pe corupătorii de minore, pe pedofilii și ciocofilii care au absolvit cursurile otrăvite ale Doamnei Zălude, pe destrăbălatele care sug vraga bieților bărbați și-i transformă în porci sau alte animale domestice, pe logofanele flecare și ultravorbărețe, depravate până și noaptea în somn, din pricina cărora ciurma a năvălit peste sat. Ședea pe vârful casei, îmbrățișând hornul să nu se rostogolească (nici el, nici hornul!) și, din când în când, desprindea mâna pentru a gesticula amenințător:

– Am documente, domnilor, am documente! Să se termine o dată cu pălăvrăgeala! striga el și părea că acoperișul de țiglă al casei tremură de indignare. Să se termine o dată cu coruperea de minore, cu preacurvia liberalizată și organizată subversiv!

Citațiile erau agățate în porți și zilnic logofanii primeau alte și alte învinuiri la care nu puteau răspunde altfel decât cu alte învinuiri la adresa celor care-i învinuiau. Se pare că o singură ființă a ales alt răspuns și ea a fost Maria-Magdalena a Turcului, femeia tăcută și cu capu-n pământ, despre care se zice că era timidă dar pofticioasă și pe care o morfolise în ieslea grajdului cu bivoli, anul trecut, Moș Chivu-Flit, și anul acesta încă o dată, sub privirile îngăduitoare ale celor trei bubaline. Acum ea luase asupra ei răspunderea și suporta acuza de a fi vorbit când nu trebuie, tocmai ea, muta! adică și-a luat vina de a fi tulburat vraja cu care se țesea cămașa izbăvitoare a ciumei și care, din această pricină, nu a mai putut izbăvi nimic. Ce va fi fost în mintea ei e greu de spus, că nici Lae Turcu, așa-zisul bărbat al ei, nu se prea străduise să afle. Cert este că trupul Mariei-Magdalena a Turcului a fost găsit în șură, spânzurat de căpriori cu o funie de legat bovinele, bine unsă cu săpun fabricat de ea în gospodărie din cenușă și seu animal. Cum ședea agățată de funie, sandalele îi căzuseră din picioare. Poverile intestinale i se sloboziseră peste pulpele păroase și împrăștiu un miros specific. Cei care au văzut-o spun că și chipul îi era schimonosit de suferința ștrangulării, ochii încremeniseră și sticleau sașiu, iar limba îi atâma bleagă și vânăta într-un colț de gură.

Abia acum celelalte Marii au îndrăznit, cu sfială teribilă, să iasă una câte una din ascunzători. Vorbele și învinuirile au continuat să bâzâie în jurul spânzuratei, încrucișându-se cu vagi compătimiri și chiar cu unele semne de admirație:

– A făcut singură dreptate, bravo ei!

Apoi s-a zvonit că ea, tăcuta, n-ar fi fost cea care a rupt vraja, că alta ar fi vorbit și că nevasta Turcului ar fi luat asupra ei păcatul doar pentru că nu mai putea răbda.

Așa că tragicul eveniment al acestui suicid nu a calmat spiritele. Rechizitoriile continuau să se reverse în fluvii de vorbe și vorbele se amplificau apoi când cauzele erau comentate peste garduri sau prin grădini, că încă nimănui nu-i era permis să iasă în uliță.

S-a întâmplat însă un fapt cu totul neașteptat, adică nici un logofan nu se gândise că ar putea să se întâmple și, timp de trei zile, nimeni nu a sesizat noutatea: ciurma a încetat; focarul s-a stins. Timp de trei zile nici o vită nu a mai murit, pentru că nici nu mai rămăseseră în sat bovine sau bubaline trăitoare, și totuși părea de necrezut că molima acceptase să se stingă. Când și-au dat seama de asta, logofanii și autoritățile au răsuflat ușurați, slavă Domnului! au exclamat ei.

– Slavă ție, Doamne, că te-ai milostivit de noi, ai ascultat ruga noastră și ne-ai izbăvit! cânta în fața icoanei împodobite cu foiță de aur și flori de plastic părintele Răureanu.

Grajdurile goale au fost măturate, dezinfectate, văruite și nimeni nu știa la ce vor folosi de acum înainte. Unele zvonuri, despre o posibilă pomană bruxelleză pentru veșnica pomenire a răposatelor vietăți a frisonat un timp așezarea, oamenii nu știau cine sunt cei care vor tăia cozonacul, ca să se pună din vreme bine cu ei, să nu fie șterși de pe listă. Apoi au aflat că nu va fi nici un cozonac și s-au liniștit.

În ajun de Sânziene a venit o ploaie caldă de vară cu spume și clăbuci, cu stropi mari, care a făcut să se moaie și să se amestece praful ulițelor, să se spele și să se învieze frunzele obosite de prin arbori și de prin grădini. O rupere de nori a umflat pâraiele, a măturat de pe văi câteva cocioabe și cotețe. Până seara apele s-au retras, iarba a prins a străluci cu bucurie în lumina asfințitului, natura s-a primenit și oamenii au început să respire mai ușurați.

Dar ușurarea n-a durat mult. Cu toții se întrebau ce va urma, ce altă nenorocire va să vină la rând. Procesele amenințau să anihileze orice efort reparator. Dezbaterile ar fi putut dura zeci de ani, iar după unele calcule se părea că nici după două veacuri nu se vor putea analiza, verifica și proba toate acuzațiile, așa încât viitorul se prezenta sumbru și impenetrabil. Două grajduri mari, care fuseseră abandonate de colhoz, erau acum pline cu hârtii incriminatoare, cu denunțuri, declarații, procese verbale de anchetă, de expertiză sau de percheziție, și volumul dosarelor continua să crească. Un sat de drept nu-și putea permite să ignore dreptul la justiție al locuitorilor săi și democrația pentru care nimeni nu suferise până atunci era tot mai intens invocată.

– Toți avem dreptul la o justiție liberă și imparțială! strigau logofanii din partidul pârâților, spre indignarea celor din partidul reclamanților, care tot așa strigau. Numai că fiecare pârât era în alte cauze reclamant și fiecare reclamant era în alte cauze pârât, ca să nu mai vorbim de martorii zăpăciți de-a binelea de câte li se cerea să mărturisească, fiind și ei, la rândul lor, pârâți și pârători.

Aceasta era situația și starea de spirit când s-a luat la nivel guvernamental hotărârea de a se suspenda lucrările tribunalului volant, iar judecarea cauzelor a fost amânată până ce se va produce transferul legal al documentelor în sediul teritorial stabil. Procurorii, judecătorii, grefierii și-au strâns corturile și se pregăteau să plece, carantina a fost ridicată și oamenii au început să iasă pe la porți, să privească cu curiozitate și neîncredere, apoi să se avânte curajoși, făcând primii pași pe drumurile prăfuite. Se uitau unii la alții mirați, ca niște străini, abia treziți în pădurea adormită.

– Cine sunteți voi? păreau a se întreba ei între ei, ca și când nu se văzuseră niciodată. Dar nu se întrebau. Nimeni nu sufla o vorbă. Treceau și se supravegheau în tăcere. Nimeni nu saluta pe nimeni, până când Moș Chivu-Flit a rupt tăcerea și a zis pe când trecea pe lângă Miron Duțu, celibatarul încruntat:

– Bunăziua, măi căciulă, că stăpânul n-are gură!

– Hai că bine zici, a observat un al treilea și oamenii au început să se salute. Se salutau timid, apoi vioși, bucuroși că se regăsesc la bunele obiceiuri de odinioară, după atâta timp de sfadă și izolare, de tensiune, ură și suspiciuni. Ar fi dorit să mai schimbe unul cu altul un cuvânt fără patimă, să mai bea un deț.

Spre seară, cineva l-a văzut pe Misici în persoană, ieșind din odăița ascunsă în spatele primăriei. Mergea Misici călcând cu calm și precauție, iar de dincolo de fereastră îl urmărea telefonista grijulie, gata să sune alarma îndată ce securitatea personală a iubitului ei ar fi fost pusă în cauză.

– Uite, mă, cine vine! a exclamat Mitu Roth.

– Parcă-ar fi Misici al nostru, el o fi? s-a întrebat numai așa, de formă, Lae Turcu, de curând văduv, după decesul soaței sale Maria-Magdalena, cea timidă și

pofticioasă, care s-a spânzurat de grinda șurii, lăsând să-i cadă din picioare sandalele și de prin intestine tot ce mai avea.

– El e, Misici în persoană și fără motoretă. Hai noroc, măi Misici, unde-ai plecat?

Și unde plecase, unde nu plecase agentul veterinar are mai mică importanță. Cert este că toți trei au ales aceeași destinație și, cu voioșia de odinioară, pășeau voiniceste prin praful și întunericul uliței.

În toate satele există câte un Werestoy. El cunoaște pulsul și necesitatea, e atent la oscilațiile economiei de piață și se mulează cu precauție asupra modificărilor care fac să încline într-o parte sau alta balanța cererii și a ofertei. Werestoyul lor era pe fază și cârciuma s-a deschis ospitalieră, rezervele au ieșit singure de prin ascunzători. Tocmai ce trebuia ca să revină buna dispoziție a obștii, să puiască bancurile și snoavele, poveștile vânătorești și vorbele de clacă, hai noroc! Cei care se încăieraseră, se bătuseră, se sfădiseră sau se pârăseră bălăcărindu-se îngrozitor, încercau acum să dreagă busuiocul, lasă, că oameni suntem, ce dracu', n-o să ne spargem noi capetele pentru atât. Afaceri importante fuseseră suspendate de molimă, ba chiar aranjamente matrimoniale blocate de nervozități, de ură și carantină. Venise timpul să se dea drumul la afaceri, la nunți și cumetrii. Ca o gheață care se rupe și se topește sub un soare fierbinte, astfel răutățile și dușmăniile se estompau, interesele comune ieșeau din hibernare. Logofanii erau mai voioși ca niciodată, de parcă voioșia se strânsese adunată la un baraj, iar acum scăpase din strânsoare și dădea buzna peste ei.

Judecătorii, procurorii și grefierii au fost nevoiți să-și amâne plecarea pentru că un eveniment neprevăzut a tulburat buna rânduială a retragerii lor. Grajdurile abandonate de colhoz, în care dospeau sutele de mii de dosare civile și penale ale nenumăratelor pricini ce-și așteptau judecata, adică întreaga arhivă a evenimentelor teribile succedate pe teritoriul greu încercat al logofanilor, au ars până la temelii. Flăcările au izbucnit din mai multe colțuri deodată și soarele, care pârjolise mai multe săptămâni la rând, vântul insistent, precum și buimăceala au făcut ca orice intervenție să fie tardivă, toate au conlucrat la mistuirea rapidă, în mai puțin de un ceas, a uriașei arhive. Când au venit pompierii, doar ciaturile căpriorilor mai fumegau, și oamenii, cu o mirare ciudată, confirmau:

– Da, domnule, ca să vezi! Au luat foc! Nu mai sunt! Gata! Au ars!

Nimeni nu era supărat pentru asta și, în adâncul cugetului lor, judecătorii se vedeau izbăviți de greua osândă a descurcării ițelor atât de încurcate de logofani. Drept pentru care s-a întocmit proces verbal de constatare. Delictul era cu autor necunoscut și necunoscut avea să rămână în veci. Înainte de a părăsi localitatea, s-au oprit și ei la cârciuma lui Werestoy, au cinstit cu localnicii un păhărel, au discutat despre stratul de ozon din atmosferă, nesfârșitele suferințe ale Orientului Mijlociu, fluctuația dobânzilor bancare, cumplita recrudescență a terorismului mondial, iar la plecare au uitat pe teighea mapa cu procesul verbal. Hârtiile au dispărut din mapă direct în cuptorul la care imensa nevăstă a cârciumarului se pregătea să coacă niște lipii. Misici s-a oferit să expedieze perdanților mapa așa cum a găsit-o, adică goală. Werestoy a prins în ecranul televizorului un concert etno, dar gălăgia din cârciumă făcea imposibilă ascultarea și, încetul cu încetul, petrecerea s-a încins. Dinspre cuptorul de pâine venea miros de lipie caldă și, în ciuda prețurilor bine piperate de cârciumar, aproape toți au fost de acord că lipia merge cu rachia.

Despre ciură nimeni nu mai vorbea. Parcă ar fi trecut o vijelie, parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Bogata, iulie-septembrie 2004

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa de e-mail :daniel@arania.org